

ΤΑ ΣΑΪΝΙΑ

10 απαραίτητες γνώσεις για την Επανάσταση του 1821

(Αναδημοσίευση από συνέντευξη της κυρίας Ευθυμίου στον ιστότοπο <https://insidestory.gr/>)

Η καθηγήτρια Ιστορίας **Μαρία Ευθυμίου** έχει το κατεξοχήν χάρισμα του καλού δασκάλου: να απαντά με κάθε

της λέξη στην ερώτηση «γιατί με αφορά αυτό που ακούω;».

1. Οι Έλληνες δεν ήταν οι πρώτοι που επαναστάτησαν ενάντια στους Οθωμανούς

Η Ελληνική Επανάσταση, που ξεκίνησε το 1821 και τελείωσε το 1830 με την αναγνώριση εθνικού ανεξάρτητου

κράτους με το όνομα Ελλάς, είναι η δεύτερη στα Βαλκάνια. Την πρώτη την έκαναν οι Σέρβοι το 1804. Είχαν αρχηγό τους τον Γεώργιο Πέτροβιτς Καραγκεόργεβιτς, τον Καραγιώργη της Σερβίας, τον οποίον τιμούμε με δρόμο στην πρωτεύουσά μας επειδή υπήρξε σημαντική προσωπικότητα που έπαιξε

(Συνέχεια στη σελίδα 18)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ:	
Επικαιρότητα	1 – 3
Παραδόσεις–Έθνη & Έθιμα	3 – 14
25η Μαρτίου	14 – 19
Αθλητισμός	20
Επιστήμες	21–22
Οικολογία	22–23
Ψυχαγωγία	24

Η Τσικνοπέμπτη

Η Τσικνοπέμπτη είναι η πιο ξεχωριστή ημέρα της δεύτερης εβδομάδας του Τριωδίου (που είναι γνωστή και ως Κρεατινή), κατά την οποία, σύμφωνα με το έθιμο, στα σπίτια ψήνουν κρέας στη σχάρα, γεμίζοντας τον αέρα με τη μυρωδιά της (τσίκνας).

Λαμβάνει χώρα την Πέμπτη, λόγω του ότι οι ημέρες Τετάρτη και Παρασκευή είναι "νήστιμοι ημέραι

Προηγείται της Κρεατινής, η πρώτη κατά σειρά εβδομάδα, η Προφωνή, και ακολουθεί η τρίτη εβδομάδα της Τυροφάγου. Πραγματοποιείται κάποιες ημέρες πριν από την έναρξη της μεγάλης νηστείας της Σαρακοστής.

Η προέλευση αυτού του παράξενου εθίμου χάνεται στα βάθη

(Συνέχεια στη σελίδα 4)

Η Φιλική Εταιρεία και τα μυστικά της

Η Φιλική Εταιρεία ως μια μυστική ομάδα είχε δημιουργήσει και μυστικούς κώδικες επικοινωνίας μεταξύ των μελών της. Ο κίνδυνος να αποκαλυφθούν στους Τούρκους ήταν μεγάλος. Έτσι επιστρατεύτηκαν μυστικοί κώδικες προκειμένου αφενός να αναγνωρίζονται μεταξύ τους και αφετέρου να μπορούν να συνεννοούνται χωρίς να μπορεί κάποιος άλλος πέρα από τους μνημένους να αντιληφθεί το τι λένε.

Στόχος της μυστικής αυτής εταιρείας ήταν ο συντονισμός αλλά και η κινητοποίηση όλων των δυνάμεων για την αποτίναξη του Οθωμανικού ζυγού και η απελευθέρωση των Ελλήνων. Οι πρωτεργάτες της βάσισαν το μοντέλο οργάνωσής της στις μυστικές οργανώσεις της εποχής και αυτός

(Συνέχεια στη σελίδα 14)

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Απολογισμός χριστουγεννιάτικου μπαζάρ

Στο Χριστουγεννιάτικο μπαζάρ οι μαθητές με την βοήθεια των οικογενειών τους έφτιαξαν κάρτες, Χριστουγεννιάτικα στολίδια κ.λ.π.

Τα χρήματα που συγκεντρώθηκαν «πήγαν» στο Κοινωνικό Παντοπωλείο του Δήμου για τους ανθρώπους που τα έχουν ανάγκη καθώς επίσης και για να

πάρουμε εξοπλισμό για τη ρομποτική.

ΑΙΜΙΛΙΑ ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Το μεγάλο μας τσίρκο

Φέτος, τα παιδιά της Ε΄ με αφορμή την επέτειο της 25ης Μαρτίου θα παρουσιάσουν το ιστορικό θεατρικό έργο «**Το μεγάλο μας τσίρκο**».

«Το μεγάλο μας τσίρκο» ήταν θεατρική παράσταση, της οποίας η πρεμιέρα πραγματοποιήθηκε από τον θίασο Καρέζη – Καζάκου στις 22 Ιουνίου 1973 στο θέατρο «Αθήναιον».

Δημιουργός του θεατρικού έργου ήταν ο Ιάκωβος Καμπανέλλης και η μουσική ήταν του Σταύρου Ξαρχάκου.

Το έργο, αν και επίσημα καταγράφηκε ως κωμωδία, στην ουσία κρύβει νοήματα διαφορετικά από εκείνα που φαίνονται, είναι σάτιρα και σε πολλά σημεία, δράμα.

«Όσα κι αν πω κι ότι κι αν δείτε να μη μου παραξευτεείτε....Όσα χωράνε στην αλήθεια δεν τα βαστάν τα παραμύθια»...

Ιάκωβος Καμπανέλλης

Στον τελευταίο χρόνο της Δικτατορίας, λίγους μήνες πριν την εξέγερση του Πολυτεχνείου, και συγκεκριμένα το καλοκαίρι του 1973, στη συμβολή των οδών Πατησίων και Μάρνη, λαμβάνει χώρα μια σπουδαία πράξη αντίστασης.

Κάθε βράδυ γινόταν κοσμοσυρροή στο «Αθήναιον», που βρισκόταν σχεδόν απέναντι

από το Πολυτεχνείο έτσι μετατρέπεται σε συλλογική πολιτική διαμαρτυρία εναντίον του καθεστώτος. Κάποια πασίγνωστα συνθήματα από την εξέγερση του Πολυτεχνείου, όπως το ΨΩΜΙ-ΠΑΙΔΕΙΑ-ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ και το ΦΩΝΗ ΛΑΟΥ – ΟΡΓΗ ΘΕΟΥ, είχαν πρωτοεμφανιστεί στη συγκεκριμένη παράσταση.

Το έργο αποτελεί συρραφή από θεατρικά σκετς σε ύφος επιθεώρησης. Η υπόθεσή του είναι η διαδρομή της νεότερης ελληνικής ιστορίας από την Τουρκοκρατία και τα χρόνια του Όθωνα έως τη Μικρασιατική Καταστροφή και τη γερμανική Κατοχή.

Σύμφωνα με την Τζένη Καρέζη έπρεπε «να είναι κάτι σαν λαϊκό πανηγύρι, να κλείνει μέσα του πολλή ρωμιούση... και μέσα από τη σάτιρα, τον αυτοσαρκασμό, το γέλιο και το δάκρυ, να μιλήσουμε για τους καημούς και τα όνειρα της φυλής μας, για προδομένους αγώνες, για προδομένες ελπίδες... και πάνω απ' όλα για ομορφιά. Για την ομορφιά αυτού του λαού, που δεν παύει ποτέ να αγωνίζεται, να προδίδεται, να πιστεύει και να συνεχίζει τον αγώνα του, διατηρώντας τις ρίζες του αναλλοίωτες αιώνες τώρα».

«Όλα αυτά όμως θά 'πρεπε να ειπωθούν ρωμείικα, ζεστά. Καθόλου φιλολογικά. Καθόλου εγκεφαλικά. Θά 'πρεπε, δηλαδή, να γραφτεί ένα έργο που να έχει μέσα του τους σπόρους της λαϊκής μας τέχνης. Εγχείρημα δύσκολο, άπιαστο σχεδόν», συνεχίζει την αφήγησή της η Τζένη Καρέζη.

Οι παραστάσεις του διακόπηκαν βίαια από τη Χούντα, τον Οκτώβριο, λίγο πριν από το Πολυτεχνείο. Η Τζένη Καρέζη και ο Κώστας Καζάκος συνελήφθησαν και κρατήθηκαν, ενώ συνελήφθησαν εκ νέου κατά την εξέγερση του Πολυτεχνείου. Οι παραστάσεις του έργου συνεχίστηκαν μετά την αποφυλάκισή τους.

ΙΣΜΗΝΗ ΓΚΟΤΣΗ

Οι Τρεις Ιεράρχες

Με τον όρο Τρεις Ιεράρχες, αναφερόμαστε συνοπτικά στους τρεις επιφανείς Αγίους και θεολόγους, Βασίλειο τον Μέγα, Ιωάννη τον Χρυσόστομο και Γρηγόριο τον Θεολόγο ή Ναζιανζηνό. Για τη σοφία τους και τη χριστιανική τους ζωή, η Ορθόδοξη Εκκλησία τους ονόμασε

αγίους και γιορτάζουν ο καθένας ξεχωριστά. Αλλά επειδή δημιουργήθηκε μια διαφωνία μεταξύ των χριστιανών για το ποιος από τους τρεις πρόσφερε τα περισσότερα, αποφασίστηκε και καθιερώθηκε από τα τέλη του 4ου αιώνα να υπάρχει και για τους τρεις μια κοινή γιορτή στις

30 Ιανουαρίου κάθε έτους.

Ο **Μέγας Βασίλειος**, γνωστός και ως **Βασίλειος Καισαρείας** ή απλώς **Άγιος Βασίλειος**, ήταν ελληνοφώνος Καππαδόκης, επίσκοπος της Καισαρείας στην Καππαδοκία της χερσονήσου

(Συνέχεια στη σελίδα 3)

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Οι Τρεις Ιεράρχες

(Συνέχεια από τη σελίδα 2)

της Μικράς Ασίας, και Εκκλησιαστικός Πατέρας. Υποστήριξε το Σύμβολο της Πίστεως και αντιτάχθηκε στις αιρέσεις των πρωτοχριστιανικών χρόνων. Έργο ζωής και σημαντικό σταθμό στην πορεία του, αποτελεί η ίδρυση και λειτουργία ενός κοινωνικού φιλανθρωπικού συστήματος, του Πτωχοκομείου ή «Βασιλειάδας». Εκεί διοχετεύει όλη την ποιμαντική του ευαισθησία, καθιστώντας την πρότυπο κέντρου περίθαλψης και φροντίδας των ασθενέστερων κοινωνικά ανθρώπων. Ουσιαστικά η Βασιλειάδα υπήρξε ένας πρότυπος οίκος για τη φροντίδα των ξένων, την ιατρική περίθαλψη των φτωχών άρρωστων και την επαγγελματική κατάρτιση των ανειδίκευτων. Καταπονημένος από την ευρεία δράση που ανέπτυξε σε πολλούς τομείς της χριστιανικής μαρτυρίας, καθώς και την ασκητική ζωή, την οποία ακολουθούσε, ο Βασίλειος πεθαίνει την 1 Ιανουαρίου 379, σε ηλικία 49 ετών. Η παρακαταθήκη του υπήρξε το τεράστιο σε μέγεθος και σημασία θεολογικό-δογματικό του έργο, μαζί με τη συμβολή του στη λειτουργική και την πρωτότυπη ανθρωπιστική του δράση.

Ο **Ιωάννης ο Χρυσόστομος**, γνωστός και ως **Ιωάννης της Αντιόχειας**, ήταν Έλληνας Αντιόχειας, ρήτορας, συγγραφέας, Πατέρας και ιεράρχης της Ορθοδόξου Εκκλησίας αναγνωρισμένος

ως Άγιος. Γεννήθηκε στην Αντιόχεια της Συρίας μεταξύ 344 και 354 μ.Χ.. Έδρασε στην ίδια πόλη, αλλά και στην Κωνσταντινούπολη και τελικά πέθανε εκδιωγμένος από την αυτοκρατορική αυλή το 407, λόγω του αυστηρού ελέγχου που της ασκούσε. Ο ίδιος συγκαταλέγεται ανάμεσα στις κορυφαίες εκκλησιαστικές προσωπικότητες, ένεκα του αξεπέραστου χαρίσματός του στην ομιλία. Διετέλεσε

επίσης επίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, όπου διακρίθηκε για το σπουδαίο ποιμαντικό και φιλανθρωπικό έργο που διενήργησε. Τελικά αναδείχτηκε ως ένας από τους πλέον λαοφιλείς ιεράρχες, εξ' ου και σήμερα θεωρείται Άγιος από την Καθολική Εκκλησία, τα Λουθηρανικά και Αγγλικανικά δόγματα, ενώ κατατάσσεται στους μεγάλους πατέρες της Ορθόδοξης Εκκλησίας, αφήνοντας πίσω σπουδαίο, ανεκτίμητο και διαχρονικό συγγραφικό έργο, που αγκαλιάζει όλο το φάσμα των ποιμαντικών και θεολογικών ζητημάτων της εκκλησίας. Το έργο του διακρίνεται σε πραγματείες (ασκητικές, ηθικοπαιδαγωγικές, ποιμαντικές, απολογητικές), λόγους (δογματικούς, σε διάφορες ιστορικές περιστάσεις, ηθικοδιδασκτικούς, εορταστι-

κούς, εγκωμιαστικούς, ερμηνευτικούς) και επιστολές. Ο Ιωάννης Χρυσόστομος υπήρξε λαμπρός σχολιαστής των Αγίων Γραφών και με το κήρυγμά του έκανε διαδοχικές εξηγήσεις της Βίβλου.

ΛΥΔΙΑ ΨΥΧΑ

Γρηγόριος Ναζιανζηνός

Ο Γρηγόριος Ναζιανζηνός (περ. 329 - 25 Ιανουαρίου 389 ή 390 (επίσης γνωστός ως Γρηγόριος Θεολόγος και Γρηγόριος της Ναζιανζού) ήταν Αρχιεπίσκοπος της Κωνσταντινουπόλεως τον 4ο αιώνα μ.Χ. Θεωρείται ευρέως ως ο πιο ταλαντούχος ρήτορας μεταξύ των Πατέρων της Εκκλησίας.

Ως κλασικά εκπαιδευμένος ομιλητής και φιλόσοφος του Ελληνισμού, κατάφερε να συνδυάσει τον Ελληνισμό με την πρώτη εκκλησία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Ο Γρηγόριος είχε σημαντικό αντίκτυπο στη διαμόρφωση της Τριαδικής θεολογίας τόσο μεταξύ των ελληνοφώνων και λατινοφώνων θεολόγων και έγινε γνωστός ως "Τριαδικός Θεολόγος". Τα περισσότερα από τα έργα του επηρεάζουν τους σύγχρονους θεολόγους, ειδικά όσον αφορά τα τρία Πρόσωπα της Αγίας Τριάδας. Ήταν φίλος με δύο αδέρφια, τον Βασίλειο και τον Γρηγόριο.

Ο Γρηγόριος είναι άγιος και της Ανατολικής και της Δυτικής Χριστιανικής Εκκλησίας. Στη Ρωμαϊκή Καθολική Εκκλησία θεωρείται ως ένας από τους Δασκάλους της Εκκλησίας - στην Ανατολική Ορθόδοξη και στη Δυτική Καθολική Εκκλησία είναι γνωστός ως ένας από τους Τρεις Ιεράρχες, μαζί με τον Βασίλειο τον Μέγα και τον Ιωάννη τον Χρυσόστομο.

NANSY MOPTAKHI

ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Τι είναι το Τριώδιο και η Σαρακοστή ;

Τριώδιο ονομάζεται, σύμφωνα με τους κανόνες της ορθόδοξης χριστιανικής εκκλησίας, η κινητή περίοδος που ξεκινά την Κυριακή του Τελώνου και

Φαρισαίου και τελειώνει το Μεγάλο Σάββατο.

Το Τριώδιο έχει λάβει την ονομασία αυτή από το εκκλησιαστικό βιβλίο, το Τριώδιο, το οποίο περιλαμβάνει τους

ύμνους που ψάλλονται στις εκκλησίες κατά τη συγκεκριμένη περίοδο.

Οι ύμνοι αυτοί έχουν τρεις ωδές σε αντίθεση με τους υπόλοιπους

(Συνέχεια στη σελίδα 4)

ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Τι είναι το Τριώδιο και η Σαρακοστή ;

(Συνέχεια από τη σελίδα 3)

ύμνους τις εκκλησίας, οι οποίοι έχουν εννέα ωδές.

Οι ύμνοι του Τριωδίου γράφτηκαν από τον 5ο έως τον 15ο αιώνα μ.Χ. Χειρόγραφα των ύμνων του Τριωδίου σώζονται από τον 10ο αιώνα μ.Χ. ενώ για πρώτη φορά τυπώθηκε στα Ελληνικά το 1522 μ.Χ. στην Βενετία.

Το Τριώδιο, ως χρονική περίοδος, αναφέρεται στις τρεις πρώτες εβδομάδες που οι χριστιανοί ετοιμάζονται για την μεγάλη νηστεία της Σαρακοστής. Κάθε Κυριακή των πρώτων τριών εβδομάδων έχει τη δική της σημασία. Οι Κυριακές του Τριωδίου είναι οι εξής:

- **Τελώνου και Φαρισαίου**
- **Ασώτου**
- **Απόκριω**
- **Τυροφάγου**

Οι περισσότεροι από εμάς έχουν συνδέσει το τριώδιο με τις αποκριές και τα καρναβαλικά έθιμα, λόγω της σύνδεσης που έχουν κάνει οι άνθρωποι και το ξεφάντωμα πριν από τη μεγάλη Νηστεία της Σαρακοστής.

Η άλλη του όμως έννοια, είναι βαθιά θρησκευτική και δίνει σημασία στην προσευχή και στον «καθαρισμό» του ανθρώπου μέσω της σαρανταήμερης νηστείας που ξεκινάει αμέσως μετά τις απόκριες.

ΣΑΡΑΚΟΣΤΗ

Η Τσικνοπέμπτη

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)

του χρόνου, ωστόσο φαίνεται να συνδέεται με τις βακχικές γιορτές των αρχαίων Ελλήνων και Ρωμαίων, που θεωρούσαν το φαγοπότη και το γλέντι ιεροτελεστία για την καλή ευφορία της γης την άνοιξη. Επίσης η Τσικνοπέμπτη αποτελεί, ουσιαστικά, την απαρχή των εκδηλώσεων για την Αποκριά, αφού την επόμενη εβδομάδα ακολουθούν το Καρναβάλι και η Καθαρά Δευτέρα.

ΜΠΕΛΑΜΑ ΒΙΣΙΑ
ΑΜΑΝΤΑ ΠΑΣΚΟ

Η Μεγάλη Τεσσαρακοστή ή αλλιώς Σαρακοστή, είναι η πιο σημαντική περίοδος νηστείας διάρκειας 40 ημερών που τις ονομάζουμε “Μεγάλες 40 ημέρες”. Η Σαρακοστή ετοιμάζει τους Χριστιανούς για το Πάσχα, την μεγαλύτερη γιορτή της Ορθόδοξης Εκκλησίας, γίνεται σε ανάμνηση της σαρανταήμερης νηστείας του Χριστού στην έρημο και καθιερώθηκε τον 4ο αιώνα.

Αρχικά είχε 6 εβδομάδες, ενώ αργότερα προστέθηκε και μία εβδομη και τελικά διαρκεί 48 ημέρες. Έτσι στην εποχή μας η Μεγάλη Σαρακοστή ξεκινά την Καθαρά Δευτέρα και τελειώνει το Μεγάλο Σάββατο.

Είναι η αρχαιότερη από τις μεγάλες νηστείες της Ορθόδοξης Εκκλησίας Η τήρηση της χαρακτηρίζεται από τη νηστεία την αποχή δηλαδή από ορισμένες τροφές όπως το κρέας, τα ψάρια, τα αυγά, τα γαλακτοκομικά προϊόντα, το κρασί και το λάδι. Επίσης από την εντατικοποίηση της ιδιωτικής και δημόσιας προσευχής, την αυτοεξέταση, εξο-

μολόγηση, προσωπική βελτίωση, μετάνοια, ελεημοσύνη και αποκατάσταση για

τις αμαρτίες που διαπράχθηκαν. Ο σκοπός της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, είναι να προετοιμάσει τους πιστούς, όχι μόνο για να τιμήσουν, αλλά και να εισέλθουν στα Άγια Πάθη και την Ανάστα-

ση του Ιησού.

Κάποιες ημέρες της Σαρακοστής έχουν ιδιαίτερη σημασία. Κάθε Κυριακή της Μεγάλης Σαρακοστής έχει δύο νοήματα. Οι Κυριακές της Σαρακοστής είναι σαν σταθμοί ενός πνευματικού ταξιδιού.

Η Μεγάλη Τεσσαρακοστή των Ορθόδοξων Χριστιανών, μοιάζει πολύ με τη Lent της Δυτικής Χριστιανοσύνης. Υπάρχουν κάποιες διαφορές στο υπολογισμό της Σαρακοστής και το πώς αυτή ασκείται τόσο λειτουργικά στη δημόσια λατρεία της εκκλησίας όσο και ατομικά.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΒΡΑΜΗΣ
ΝΕΦΕΛΗ ΚΥΡΙΑΖΗ

ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Έθιμα της Καθαρής Δευτέρας

Η καθαρά Δευτέρα εκτός από το παραδοσιακό τραπέζι έχει πολλά έθιμα που αναβιώνουν σε κάθε γωνιά της Ελλάδας.

Ένα από τα πιο γνωστά έθιμα είναι το πέταγμα του χαρταετού!!!

Ο χαρταετός έχει τις ρίζες του στην αρχαιότητα. Τον 4ο αιώνα π.Χ., ο μαθηματικός και αρχιμηχανικός Αρχύτας (440-360 π.Χ.), από τον Τάραντα της Νότιας Ιταλίας, καλός φίλος του Πλάτωνα και οπαδός του Πυθαγόρα, χρησιμοποίησε στην αεροδυναμική του τον χαρταετό και λέγεται ότι ήταν ο εφευρέτης του. Και το 1752, ο Βενιαμίν Φραγκλίνος, διαπίστωσε με την βοήθεια ενός αετού, τον ηλεκτρισμό της ατμόσφαιρας και έφτιαξε το αλεξικέραυνο.

Επίσης οι χαρταετοί ήταν κομμάτι της πίστης των λαών της ανατολής. Οι λαοί αυτοί στόλιζαν τους χαρταετούς με ευχές και επιθυμίες, και πετώντας τους τις έστελναν όσο πιο κοντά μπορούσαν στο θεό.

Μια πιθανή εξήγηση για το πέταγμα του χαρταετού είναι ότι συμβολίζει την ανάγγκη του ανθρώπου για εξύψωση πνευματική και ψυχική.

Το βλέμμα είναι στραμμένο στον ουρανό και το σκίρτημα χαράς που νιώθουμε, όταν καταφέρνουμε να τον δούμε να πετάει ψηλά, είναι πολύ μεγάλο. Ίσως γιατί κατά βάθος ευχόμαστε να μπορούσαμε να βρεθούμε κι εμείς μαζί του εκεί ψηλά.

ΑΙΜΙΛΙΑ ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Βόνιτσα, το έθιμο του «Αχυρένιου Γληγοράκη»

Ο Γληγοράκης λέγεται ότι ήταν ψαράς και απαρνήθηκε τη θάλασσα ψάχνοντας τη μοίρα του στη στεριά. Οι σημερινοί ψαράδες της Βόνιτσας καταδικάζουν

αυτήν του την πράξη και κάθε τέτοια μέρα τον τιμωρούν. Φτιάχνοντας λοιπόν

έναν αχυρένιο ψαρά, τον δένουν σ' ένα γαϊδάρο και τον γυρνούν σε όλο το χωριό. Όσο περνά η μέρα στήνουν μεγάλο γλέντι με τραγούδι και χορό και στη συνέχεια ρίχνουν τον καημένο τον Γληγοράκη σε μια βάρκα που φλέγεται στ' ανοιχτά.

Ο «Βλάχικος Γάμος» της Θήβας

Το έθιμο αυτό χρονολογείται από το 1830 και έχει να κάνει με τα προξενιά που γίνονταν τότε. Σήμερα πραγματοποιείται παραδοσιακά με το ξύρισμα του γαμπρού και το στόλισμα της νύφης η οποία στην πραγματικότητα είναι άνδρας! Παράλληλα όλοι οι παρευρισκόμενοι γιορτάζουν τα Κούλουμα με σατιρικά τραγούδια και πολύ χορό.

Το έθιμο των Μουντζούρηδων στον Πολύσιπο της Βιστωνίδας.

Εδώ η προετοιμασία ξεκινά από την προηγούμενη μέρα με την παρασκευή της παραδοσιακής Λαγάνας και το βράσιμο της φασολάδας από τις γυναίκες του χωριού, για να προσφέρουν στους επισκέπτες τους την επόμενη μέρα. Τους επισκέπτες τους περιμένει μια έκπληξη, αφού τους υποδέχονται δύο μεταμφιε-

σμένοι οι οποίοι προσπαθούν να τους μουντζουρώσουν με την καπνιά από το καζάνι που έβραζε η φασολάδα έτσι ώστε όλοι να γιορτάσουν την Καθαρή Δευτέρα μασκαρεμένοι!

Το έθιμο του «Αγά» στα Μεστιά της Χίου.

Το έθιμο του Αγά έχει ρίζες από την Τουρκοκρατία και μέχρι σήμερα είναι το ίδιο διασκεδαστικό την ημέρα της Καθαρής Δευτέρας. Ο Αγά εισβάλλει στο χωριό με τη συνοδεία του και παίρνει θέση στην κεντρική πλατεία. Εκεί μαζεύεται ο κόσμος όπου «δικάζεται» για διάφορα παραπτώματα που του καταλογίζονται και πληρώνει το ανάλογο πρόστιμο! Από αυτή τη διαδικασία δε γλιτώνει κανείς από τους παρευρισκόμενους. Τα χρήματα που μαζεύονται από τα υποτιθέμενα πρόστιμα καταλήγουν στο ταμείο του Πολιτιστικού Συλλόγου του χωριού. Ένα πρωτότυπο έθιμο με πολύ χιούμορ και κοινωφελές έργο παράλληλα.

Το «Ξάρτυσμα» στον Πόρο

Στον Πόρο συναντάμε το «Ξάρτυσμα», το καθάρισμα δηλαδή των μαγειρικών σκευών από τα λίπη και τα υπολείμματα από το φαγοπότι της αποκριάς.

Ο Μπέης στην Αλεξανδρούπολη

Στην Αλεξανδρούπολη, ένας κάτοικος μεταμφιέζεται σε Μπέη και περιδιαβαίνει την πόλη μοιράζοντας ευχές για το καλό. Ο χορός των Παπάδων στην Κέρκυρα Σε πολλά χωριά της Κέρκυρας αναβιώνει ο παραδοσιακός χορός των Παπάδων. Το χορό σέρνουν πρώτοι οι παπάδες και ακολουθούν οι γέροντες του χωριού.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΠΑΓΙΑΤΗ

ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Έθιμα της Καθαρής Δευτέρας

Για την ετυμολογία της λέξης κούλουμα υπάρχουν πολλές εκδοχές. Κατά τον Νικόλαο Πολίτη, πατέρα της ελληνικής λαογραφίας, η λέξη προέρχεται από το λατινικό Cumulus (κούμουλους) που σημαίνει σωρός, αφθονία αλλά και το τέλος. Εκφράζει δηλαδή το τέλος, τον επίλογο της Απόκριας. Σύμφωνα με μία άλλη εκδοχή, προέρχεται από μία άλλη λατινική λέξη, τη λέξη «κόλουμνα», δηλαδή «κολώνα». Κι αυτό, επειδή το πρώτο γλέντι της Καθαρής Δευτέρας στην Αθήνα έγινε στους Στύλους του Ολυμπίου Διός.

Χαρακτηριστικό τραπέζι Καθαρής Δευτέρας (Κούλουμα)

Σύμφωνα με την wikipedia με την ονομασία κούλουμα χαρακτηρίζεται ο υπαίθριος πανηγυρισμός της «Καθαρής Δευτέρας». Οι εορτάζοντες τα «Κούλουμα» τρώνε άζυμο άρτο (λαγάνες), ενώ καταλώνουν κυρίως νησίσιμα φαγητά, τα

λεγόμενα σαρακοσιανά όπως π.χ. ταρμαμά, ταρταμοσαλάτα, θαλασσινά, ελιές, κρεμμύδια, λαχανικά, χαλβά. Στην Αθήνα, πολλές δεκαετίες προ του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, τα Κούλουμα γιορταζόταν στις πλαγιές του λόφου του

Φιλοπάππου, όπου οι Αθηναίοι «τρωγόπιναν» καθισμένοι στους βράχους από το μεσημέρι μέχρι τη δύση του Ήλιου. Οι περισσότεροι χόρευαν με τους ήχους πλανόδιων μουσικών, είτε δημοτικούς, είτε λαϊκούς χορούς, υπό τους ήχους «λατέρνας». Το σούρουπο όλοι οι Ρουμελιώτες γαλατάδες της Αθήνας έστηναν λαμπρό χορό, κυρίως τσάμικο, γύρω από τους στύλους του Ολυμπίου Διός παρουσία των Βασιλέων και πλήθους κόσμου.

θους κόσμου.

Σήμερα, τα Κούλουμα γιορτάζονται σχεδόν σε όλες τις πόλεις της Ελλάδας, μαζί με το κύριο έθιμο της ημέρας, του πετάγματος του χαρταετού.

ΜΑΡΙΝΙΚΗ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Κατασκευή χαρταετού

Για να πετάξει σωστά ο χαρταετός χρειάζεται καλό ζύγισμα. Τα ζύγια πρέπει να είναι φτιαγμένα έτσι ώστε ο χαρταετός να πετά με μια ορισμένη γωνία στο ρεύμα του αέρα. Έτσι, ο αέρας που κινείται κάτω από το χαρταετό έχει μεγαλύτερη πίεση από τον αέρα που κινείται πάνω του, κάνοντας τον έτσι να ανεβαίνει με ταχύτητα στον ουρανό. Αυτό αποδεικνύει και η θεωρία του φυσικού Μπερνουλί, που αναφέρει ότι όταν ο αέρας κινείται με μικρή ταχύτητα γύρω από ένα σώμα έχει μεγάλη δύναμη, όταν όμως κινείται με μεγάλη ταχύτητα έχει μικρή δύναμη. Προσέξτε όμως, αν φτιάξετε τον αετό σας να πετά με πολύ μεγάλη γωνία, τότε μάλλον δεν θα μπορέσει να ανέβει ποτέ στον ουρανό, γιατί ο νόμος του Μπερνουλί θα λειτουργήσει αντίστροφα.

Κατασκευή του χαρταετού

Τα κύρια μέρη ενός χαρταετού είναι τρία. Σίγουρα όλοι έχετε ακούσει να μιλούν για το σκελετό, τα ζύγια ή την ουρά. Δεν είναι δύσκολο να φτιάξεις το δικό σου χαρταετό. Αρκεί να ακολουθήσεις τις παρακάτω οδηγίες με προσοχή. Ας τα πάρουμε ένα ένα:

Α! Για τον σκελετό θα χρειαστείς:

- 3 ξύλινα πηχάκια 60 εκατοστά.
- γερό σπάγκο
- μεγάλη κόλλα από χαρτί γλασέ ή πλαστικό ή ύφασμα
- ψαλίδι
- μολύβι
- κόλλα.

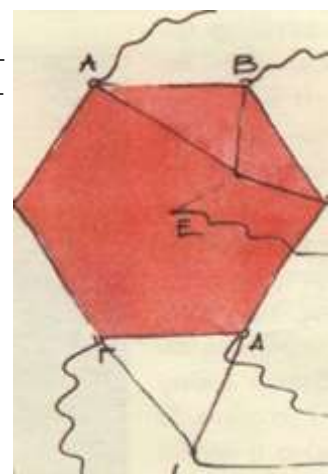
Χ πάνω σ' αυτό. Πρέπει όλες οι γωνίες που σχηματίζονται να είναι ίσες, 60 μοίρες η καθεμία.

2. Δέσε τα ξύλα μεταξύ τους γερά με σπάγκο ή κάρφωσε τα
3. Ένωσε όλες τις κορυφές των ξύλων με σπάγκο.
4. Βάλε το σκελετό πάνω στο χαρτί και ζωγράφισε το περίγραμμα του. Μετά

σχεδίασε ένα δεύτερο περίγραμμα, 5 εκατοστά πιο μεγάλο από το πρώτο.
5. Κόψε το μεγάλο περίγραμμα του χαρτιού
6. Δίπλωσε το χαρτί γύρω γύρω πάνω από το σπάγκο και κόψε τις γωνίες που περισσεύουν. Τώρα αναδίπλωσε και κόλλησε το χαρτί.

Β! Για τα ζύγια: σπόγγο και ψαλίδι.

1. Κόψε 5 κομμάτια σπόγγου με ίδιο μήκος, 30 εκ. (Το μήκος του σπόγγου πρέπει να είναι το μισό του μήκους που έχει το πηχάκι). Δέσε τα κομμάτια του

(Συνέχεια στη σελίδα 7)

ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Κατασκευή χαρταετού

(Συνέχεια από τη σελίδα 6)

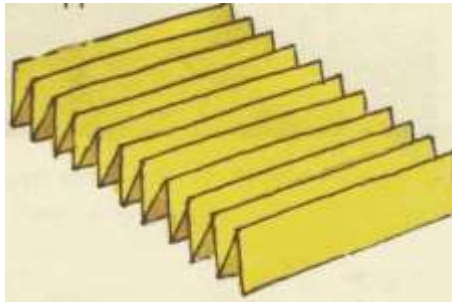
σπάγκου στα σημεία Α, Β, Γ, Δ και Ε. (κάτω σχήμα)

2. Δέσε τα κομμάτια από τα Α, Β και Ε μεταξύ τους σ' έναν κεντρικό κόμπο. Σε αυτόν τον κόμπο θα δέσεις και το μακρύ και γερό σπόγγο με τον οποίο θα πετάξεις τον αετό. Ο σπάγκος καταλήγει σ' ένα κυλινδρικό κομμάτι ξύλου (καλούμπα).

3. Δέσε μεταξύ τους τα κομμάτια του σπάγκου Γ και Δ. Εκεί θα δέσεις τον σπόγγο της ουράς, που πρέπει να είναι 5 φορές μεγαλύτερος από το ύψος του αετού.

Γ! **Υλικά για την ουρά: κόλλες από χρωματιστό χαρτί γλασέ· σπόγγο, 5 φορές μεγαλύτερο από το ύψος του αετού.**

1. Δίπλωσε σε μορφή φουσαρμόνικας το χαρτί αφήνοντας αδιπλωτο ένα κομμάτι 5 εκατοστών. Κόψε με το ψαλίδι τη φουσαρμόνικα, κάθετα

στις πτυχές. Ξεδίπλωσε τα κομμένα κομμάτια του χαρτιού και δίπλωσε το κομμάτι που δεν έκοψες σ' ένα ματσάκι.

2. Δέσε καθένα από αυτά τα ματσάκια

στο σπάγκο της ουράς σε απόσταση 15-20 εκ. Η ουρά έχει μεγάλη σημασία, γιατί αυτή εξασφαλίζει την ισορροπία του αετού. Για να ξεχωρίζει ο αετός σου, μπορείς να ζωγραφίσεις κάτι ή να φτιάξεις ένα κολλάζ στην μπροστινή του όψη.

Βρες ένα ανοικτό πλάτωμα μακριά από τα ηλεκτροφόρα σύρματα και δέντρα, γυρίζουμε τον χαρταετό μας κόντρα στον άνεμο και **ΑΜΟΛΑ ΚΑΛΟΥΜΠΑ!**

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΚΙΟΥΛΕΡΟΓΛΟΥ

Οι γεύσεις της Καθαρής Δευτέρας : Καλαμάρι

Η μοναδική θαλασσινή γεύση του, αλλά και τα πολύτιμα θρεπτικά συστατικά του το κάνουν ένα από τα αγαπημένα μας φαγητά όλο το χρόνο. Τη Σαρακοστή, όμως, έχει μόνιμη θέση στο τραπέζι μας. Ο λόγος για το καλαμάρι, που αποτελεί τη βάση για πολλά πιάτα και μεζέδες την περίοδο της νηστείας. Αυτά όμως που λατρεύουμε είναι εκείνα που φτιάχνονται εύκολα και χωρίς ιδιαίτερο κόπο. Ιδού μερικοί από τους αγαπημένους μας τρόπους να το απολαύσουμε.

1. Φτιάχνουμε ριζότο

Υπάρχει πιο νόστιμο και χορταστικό φαγάκι; Σε συνδυασμό με το μαϊντανό, το λευκό κρασί και το κρεμμύδι, το καλαμαράκι χαρίζει μια υπέροχη γεύση στο ριζότο μας. Το αποτέλεσμα; Ένα πιάτο που μοσχομυρίζει θάλασσα!

2. Το κάνουμε κοκκινιστό

Είναι μια ιδανική και φθηνή λύση για μια θαλασσινή συνταγή της στιγμής. Κοκκινιστά, αρωματισμένα με ούζο και σερβιρισμένα με ρυζάκι και μαϊντανό αυτά τα καλαμαράκια είναι το κάτι άλλο!

3. Το κάνουμε ψητό

Μερικές φορές οι πιο απλές συνταγές είναι και οι καλύτερες. Για ένα γρήγορο ορεκτικό ή έναν γευστικό μεζέ ψήνουμε τα καλαμάρια στο φούρνο και ύστερα τα περιχύνουμε με λίγο λάδι πριν τα σερβί-

Καλαμάρι γεμιστό

ρουμε. Εάν πάλι θέλουμε να τα απογειώσουμε και να δημιουργήσουμε κάτι πιο γκουρμέ τα συνοδεύουμε με ένα πέστο βασιλικού.

4. Φτιάχνουμε την πιο νόστιμη θαλασσινή μακαρονάδα

Θαλασσινά και ψάρια ταιριάζουν πολύ με τα αρώματα του ούζου που αναδεικνύει διακριτικά τη γεύση τους. Σοτάρουμε, λοιπόν, τα καλαμαράκια μας, τα σβήνου-

με με ούζο και τα συνδυάζουμε με τα ζυμαρικά της επιλογής μας. Λατρεύουμε όμως να τα συνδυάζουμε και με άλλα θαλασσινά, όπως γαρίδες και χταποδάκι για να φτιάξουμε μια πεντανόστιμη κόκκινη μακαρονάδα του ψαρά.

5. Το γεμίζουμε

Οι πιο μερακλήδες ξέρουν ότι αυτός είναι και ο πιο νόστιμος τρόπος να απολαύσεις τα καλαμαράκια. Μπορεί να είναι χρονοβόρος, αλλά δεν είναι διόλου δύσκολος. Τα γεμίζουμε με αρώματα και γεύσεις Ελλάδας, όπως ελιές και τραχανάτο ή επιλέγουμε την πιο κλασική οδό και τα γεμίζουμε με ρυζάκι και μυρωδικά. Σού υποσχόμαστε ότι το σπίτι σου θα μοσχομυρίζει θάλασσα!

ΘΕΜΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Οι γεύσεις της Καθαρής Δευτέρας

Λαγάνα

Σε ένα μπολ βάζουμε το νερό, τη μαγιά και τη ζάχαρη και ανακατεύουμε με ένα σύρμα.

Αφήνουμε στην άκρη για 15 λεπτά με 20 μέχρι να ενεργοποιηθεί η μαγιά.

Μόλις περάσουν τα 15 λεπτά, ρίχνουμε μέσα το αλεύρι, το αλάτι και το λάδι και ανακατεύουμε με τα χέρια μας μέχρι να ομογενοποιηθεί η ζύμη. Το αλάτι δεν το βάζουμε από την αρχή για να μην κάψει τη μαγιά μας.

Βάζουμε σε ένα μπολ λίγο λάδι και στα χέρια μας αλεύρι.

Βάζουμε το ζυμάρι στο μπολ και καλύπτουμε με μεμβράνη.

Αφήνουμε στην άκρη να ξεκουραστεί για

30-45 λεπτά, βρέχουμε λίγο τα χέρια μας και ζυμώνουμε για 2 λεπτά.

Καλύπτουμε με μεμβράνη και αφήνουμε να διπλασιαστεί. Έπειτα ζυμώνουμε.

Την ψήνουμε στον φούρνο στους 220 βαθμούς Κελσίου και μετά από 20 λεπτά είναι έτοιμη.

Καλή Σαρακοστή

AMANTA ΠΑΣΚΟ

Μυδοπίλαφο με φρέσκα μύδια

Για το μυδοπίλαφο με φρέσκα μύδια, καθαρίζουμε πρώτα τα μύδια. Τα τρίβουμε εξωτερικά με βούρτσας ή συρμάτινο σφουγγάρι να καθαρίσει το κέλυφος. Αφαιρούμε το μουστάκι τραβώντας το. Όσα μύδια είναι μισάνοιχτα ή με σπασμένο κέλυφος τα πετάμε. Τα μύδια που θα μπουν στο φαγητό, πρέπει να είναι ερμητικά κλειστά, δείγμα φρεσκάδας.

Κρατάμε τα μισά μύδια χωριστά σε ένα μπολ. Ζεσταίνουμε σε δυνατή φωτιά και βαθύ τηγάνι με καπάκι και προσθέτουμε 4 κ.σ. ελαιόλαδο.

Σοτάρουμε τα σπασμένα σκόρδα, την πιπεριά και τα ντοματίνια για 2-3 λεπτά. Σβήνουμε το ούζο και, αφού εξατμιστεί το αλκοόλ, προσθέτουμε τα μισά μύδια με το κέλυφος. Σκεπάζουμε και αφήνουμε για 3 λεπτά περίπου να αχνιστούν και να ανοίξουν τα μύδια. Κουνάμε μια δυο φορές δυνατά το τηγάνι.

Όσα μύδια δεν ανοίξουν μετά από αυτή την διαδικασία τα πετάμε. Βγάζουμε τα μύδια σε μπολ. Αφαιρούμε το κέλυφος και κρατάμε τη ψίχα. Φυλάμε τα υπόλοιπα υλικά του τηγανιού για το πιλάφι.

Ετοιμάζουμε το πιλάφι για το μυδοπίλαφο

Ζεσταίνουμε το ελαιόλαδο και σοτάρουμε το κρεμμύδι για λίγα λεπτά. Προσθέ-

τούμε το ρύζι και σοτάρουμε για 2-3 λεπτά να γυαλίσει. Προσθέτουμε το σπιτικό ζωμό λαχανικών και 5 φλιτζάνια ζεστό νερό. Προσθέτουμε όλα τα υλικά του τηγανιού εκτός από τα μύδια. Ανακατεύουμε και σιγοβράζουμε σε χαμηλή φωτιά με καπάκι για 8-10 λεπτά.

Τότε προσθέτουμε τη μυδοψυχα και το ψιλοκομμένο φρέσκο κρεμμύδι. Ανακατεύουμε ελαφρά και μπήγουμε στην επιφάνεια τα φρέσκα μύδια με το κέλυφος. Τρίβουμε πιπέρι και ξαναβάζουμε το καπάκι. Σιγοβράζουμε μέχρι να ανοίξουν τα μύδια (για λίγα λεπτά).

Τέλος, πασπαλίζουμε ψιλοκομμένα μυρωδικά και σερβίρουμε αμέσως με τέταρτα λεμονιού.

MARINIKH ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ρεβυθοκεφτέδες

Υλικά :

250 γρ. ρεβίθια—αλάτι—1 κρεμμύδι—
2 σκ. Σκόρδο—1 κ.σ. κοφτή κύμινο—
πιπέρι — 1/4 ματσάκι κόλιανδρο — ξύ-
σμα λεμονιού, από 1 λεμόνι—χυμό λεμο-

νιού, από 1/2 λεμόνι — 1 κ.σ. ταχίνι—
400 ml σπορέλαιο, για το τηγάνισμα

Εκτέλεση :

Σε ένα μπολ βάζουμε τα ρεβίθια, αλάτι

και γεμίζουμε με νερό. Αφήνουμε στο ψυγείο για 12 ώρες.

Σουρώνουμε το μείγμα και ξεπλένουμε καλά να φύγει όλο το αλάτι.

(Συνέχεια στη σελίδα 9)

ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Οι γεύσεις της Καθαρής Δευτέρας : Ρεβυθοκεφτέδες

(Συνέχεια από τη σελίδα 8)

Τοποθετούμε ένα βαθύ τηγάνι με το σπορέλαιο με μέτρια προς δυνατή φω-

τιά. Θέλουμε το λάδι να φτάσει στους 180°C.

Μεταφέρουμε τα ρεβίθια στο πολυμηχάνημα με τα μαχαίρια. Προσθέτουμε το κρεμμύδι και το σκόρδο σε κομμάτια, το κύμινο, αλάτι, πιπέρι, τον κόλιανδρο, το ξύσμα και τον χυμό λεμονιού και το ταχίνι.

Χτυπάμε τα υλικά πολύ καλά μέχρι να γίνει το μείγμα σαν βρεγμένη άμμος.

Πλάθουμε σε μικρά κεφτεδάκια 30 γρ. και πιέζουμε απαλά με τα χέρια μας. Γενικά το μείγμα είναι αρκετά μαλακό.

Τα βάζουμε στο τηγάνι και τηγανίζουμε για 3-4 λεπτά να πάρουν χρώμα και να ψηθούν.

Αφαιρούμε σε απορροφητικό χαρτί και σερβίρουμε με σάλτσα με γιαούρτι, ταχίνι, κύμινο και αραβικές πίτες, κόλιανδρο και λεμόνι.

ΜΑΡΚΕΛΛΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

Ταραμοσαλάτα

Υλικά :

140 γρ. λευκός ταραμάς—1/2 μπαγιάτικο ψωμί—1 - 1 1/2 φλ. τσαγιού ελαιόλαδο— 2 λεμόνια

Εκτέλεση :

Χωρίζουμε τον ταραμά σε 70 γρ. και έτσι και θα τον φτιάξουμε, σε 2 δόσεις.

Κόβουμε το ψωμί σε φέτες, τις μουλιάζουμε σε νερό και στίβουμε ελαφρά. Αφαιρούμε την κόρα του ψωμιού και τρίβουμε την ψίχα με τα χέρια μας σε ένα μπολ.

Ρίχνουμε τον ταραμά στο μούλτι και προσθέτουμε σταδιακά το μισό ψωμί

έχουμε τρίψει στο μπολ, 1/2 φλ. τσαγιού λάδι (σιγά - σιγά) και το χυμό από ένα λεμόνι.

α-
πό
αυ-
τό
που

Αδειάζουμε σε ένα μπολάκι ή στο σκεύος που θα το διατηρήσουμε στο ψυγείο.

Φτιάχνουμε και τη δεύτερη δόση.

Σερβίρουμε.

Για την ταραμοσαλάτα καλό είναι να προσθέτουμε σταδιακά τα υλικά μας και να ελέγχουμε τη γεύση και την υφή. Αν τυχόν έχουμε στίψει υπερβολικά το ψωμί μπορούμε να προσθέσουμε κατά τη διάρκεια στο μούλτι 2-3 κ.σούπας νερό για να πετύχουμε την επιθυμητή υφή.

ΜΑΡΚΕΛΛΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

Σαρακοστιανή φάβα

Υλικά

1/2 κιλό φάβα (Σαντορίνης) - 2 μέτρια ξερά κρεμμύδια ψιλοκομμένα - αλάτι και πιπέρι - ελαιόλαδο—1 λεμόνι

Εκτέλεση

Αφού ξεπλύνουμε τη φάβα πολύ καλά, την βάζουμε σε κατσαρόλα, όπου ρίχνουμε νερό ώστε να την σκεπάζει καλά. Τη βράζουμε σε χαμηλή φωτιά και μόλις

αρχίσει και αφρίζει, μαζεύουμε τον αφρό και τον πετάμε με την βοήθεια μιας κουτάλας. Αφού ψιλοκόψουμε τα κρεμμύδια, τα προσθέτουμε μέσα στη φάβα. Χαμηλώνουμε τη φωτιά και την αφήνουμε να σιγοβράσει μέχρι να λιώσει. Λίγο πριν την κατεβάσουμε από το μάτι της κουζίνας, ρίχνου-

με αλάτι και πιπέρι. Τη φάβα δεν την ανακατεύουμε ποτέ, μόνο στην αρχή του βρασμού της. Σερβίρουμε στο πιάτο και ρίχνουμε από πάνω λάδι και αν θέλουμε κάπαρη ή ψιλοκομμένο κρεμμύδι, λεμόνι ή μαϊντανό και ντομάτα. Αν δεν λιώσει καλά την περνάμε από το μούλτι.

ΜΑΡΙΝΙΚΗ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Χταποδάκι

Όλα τα σαρακοστιανά θαλασσινά, καλά

και ωραία, αλλά το χταπόδι είναι ο βασιλιάς των σαρακοστιανών φαγητών. Εκτός του ότι είναι πεντανόστιμο, σου δίνει την ευκαιρία να κάνεις ένα σωρό μαγειρέματα.

Ξιδάτο, με κρεμμυδάκια σιφάδο, στον φούρνο με βαλασάμικο, με μακαρονάκι

κοφτό στην κατσαρόλα και ένα κάρυ άλλους τρόπους με κορυφαίο βέβαια, ψητό στα κάρβουνα. **Εάν έχεις κατά νου δυο - τρία πράγματα, η επιτυχία με το χταπόδι** στα κάρβουνα είναι εξασφαλισμένη. Όταν το ρίξουμε στη φωτιά, πρέ-

(Συνέχεια στη σελίδα 10)

ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Οι γεύσεις της Καθαράς Δευτέρας : Χταποδάκι

(Συνέχεια από τη σελίδα 9)

πει να είναι καλά στεγνωμένο ή, καλύτερα, αν έχουμε το χρόνο, να το έχουμε αφήσει λίγες ώρες στον ήλιο. Η φωτιά μας να είναι χωνεμένη, δηλαδή μετά από

20-30 λεπτά που την ανάψαμε, να έχουν τα κάρβουνα ασπρίσει. Το χταπόδι να είναι κομμένο σε πλοκάμια και η κουκούλα στα δύο. Θέλει προσοχή να μην παραψηθεί γιατί θα στεγνώσει. Όταν το βγά-

λεις από την φωτιά, θέλει κόψιμο σε κομμάτια και από πάνω λάδι, ρίγανη και ξίδι ή λεμόνι.

ΜΑΡΙΝΙΚΗ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Παραδοσιακή φασολάδα

Το κατ' εξοχήν εθνικό μας πιάτο!! Αποτελεί ένα από τα κύρια πιάτα της Σαρακοστής και της Καθαράς Δευτέρας και όχι μόνο. Μια φασολάδα τόσο νόστιμη όπως την έμαθα από τη γιαγιά μου και τη μαμά μου!! Η δόση βγάζει 8 πιάτα.

Υλικά

- 1/2 κιλό φασόλια μέτρια
- 1/2 κουταλάκι αλάτι (για το μούλιασμα)
- 2 λίτρα νερό για το τελικό βράσιμο (βάρους φασολιών X 4)
- 1 μεγάλο κρεμμύδι
- 3-4 καρότα
- 1 κούπα σέλινο (φύλλα-ρίζα-κοτσανάκια)
- 1 ποτήρι ντοματοχυμό
- 1 κουταλάκι μαύρο πιπέρι
- 1 κουταλιά πάπρικα γλυκιά
- 1 κούπα ελαιόλαδο
- 1 κοφή κουταλιά πελτέ ντομάτας
- 1 κουταλιά αλάτι (ή 1 κύβο λαχανικών)

*προαιρετικά 1 καυτερή κόκκινη αποξηραμένη πιπεριά

ΓΙΑ ΤΟ ΣΕΡΒΙΡΙΣΜΑ: λίγο φρεσκοτριμμένο πιπέρι και λίγο μπουκόβο

Βήματα

ΜΟΥΛΙΑΣΜΑ. Αφού έχουμε καθαρίσει τα φασόλια μας τα πλένουμε καλά και τα βάζουμε σε αρκετό νερό να μουλιάσουν και προσθέτουμε 1/2 κουταλάκι αλάτι που βοηθάει στο μαλάκωμα και να μη ανοίξουν τα φασόλια (αυτό το παρέλειψα στο βίντεο). Τα αφήνουμε αρκετές ώρες (8-10), από βραδύς συνήθως.

ΠΡΩΤΟ ΒΡΑΣΙΜΟ. Την επόμενη μέρα τα στραγγίζουμε και τα ξεπλένουμε. Βάζουμε σε μια κατσαρόλα αρκετό κρύο νερό για να βράσουν για 20' περίπου. Δοκιμά-

ζουμε ένα φασόλι να κόβεται με το πιρούνι (όχι να διαλύεται) και τα στραγγίζουμε. Σκεπάζουμε με ένα καπάκι να παραμείνουν ζεστά. Αυτό το κάνουμε για να αποφύγουμε τα προβλήματα που προκαλούν στο γαστρεντερολογικό μας (φουσκώματα, βάρος κλπ).

ΔΕΥΤΕΡΟ ΒΡΑΣΙΜΟ. Βάζουμε σε μια μεγάλη κατσαρόλα νερό κρύο τετρπλάσια ποσότητα από το αρχικό βάρος των φασολιών (δηλ. εδώ βάζουμε 1/2 κιλό X 4 = 2 λίτρα) και το βάζουμε να ζεσταθεί. Μόλις αρχίσει να βράζει προσθέτουμε τα φασόλια.

ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΥΛΙΚΑ. Ψιλοκόβουμε το κρεμμύδι, τα φύλλα σέλινου και τα καρότα σε ροδέλες. Αν τα παιδιά δε θέλουν τα φύλλα σέλινου μπορείτε να βάλετε λίγη σελινόριζα ή κοτσανάκια που αφαιρούνται εύκολα. Τα προσθέτουμε στο φαγητό. Βάζουμε τον ντοματοχυμό ,το λάδι, μαύρο πιπέρι και την πάπρικα. Μετά από λίγο βάζουμε και τον πελτέ ντομάτας.

ΧΡΟΝΟΣ ΒΡΑΣΜΟΥ. Αφήνουμε να βράσει το φαγητό μέχρι να βράσουν τελείως τα φασόλια και να μελώσουν όλα τα υπόλοιπα υλικά μας. Ο χρόνος βρασμού εξαρτάται από τα φασόλια (πόσο βραστερά είναι) και από το νερό της περιοχής

(πόσο σκληρό είναι). Καλό είναι να χρησιμοποιούμε εμφιαλωμένο νερό αν είναι πολύ σκληρό το νερό της περιοχής μας.

*ΤΙΠΣ. Αν τελειώνει το νερό στην κατσαρόλα και δεν έχει γίνει ακόμη το φαγητό προσθέτουμε λίγο ΖΕΣΤΟ νερό. Ατίθεται αν έχει πολύ νερό και δε χυλώνει τότε

βάλτε δυνατή θερμικρασία και βράστε το με ανοιχτό το καπάκι μέχρι να φύγει η περίσσια του νερού και να χυλώσει το φαγητό

μας. Αν θέλετε πιο γευστική φασολάδα βάλτε να βράσουν μαζί μερικά κόκκαλα (σε περίπτωση μη νηστείας).

ΣΕΡΒΙΡΕΤΑΙ σε βαθύ πιάτο για σουπές και **ΣΥΝΟΔΕΥΕΤΑΙ** με πιπεριές τουρούσι, ελιές, φέτα τυρί ή λάχανο τουρούσι σαλάτα ή ακόμη και αλμυρό ψαράκι (δείτε βίντεο).

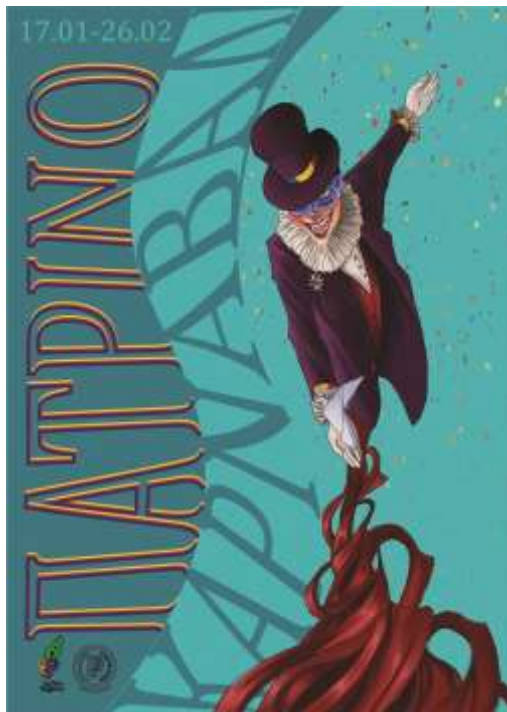
Είναι ένα φαγητό που τρώγεται και τις επόμενες μέρες ευχάριστα. Αν σας περισσέψει μπορείτε να το βάλετε σε ένα πήλινο ή ένα ταψάκι και να τρίψετε από πάνω κεφαλοτύρι και να το ψήσετε για 10-15' στο φούρνο. Άλλοι βάζουν κομματάκια από λουκάνικο χωριάτικο και ψήνουν για 15'.

**ΚΑΛΑ ΚΟΥΛΟΥΜΑ
ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΣΑΡΑΚΟΣΤΗ !!!
ΝΕΦΕΛΗ ΚΥΡΙΑΖΗ**

ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Πατρινό καρναβάλι

Το Πατρινό καρναβάλι αποτελεί τη μεγαλύτερη και παλαιότερη αποκριάτικη εκδήλωση στην Ελλάδα και μία από τις μεγαλύτερες στο κόσμο σε σχέση με τη συμμετοχή των καρναβαλιστών και την ιστορία του. Μετρά 193 χρόνια ιστορίας. Είναι ένα σύνολο εκδηλώσεων που περιλαμβάνουν χορούς, παρελάσεις, κυνήγι κρυμμένου θησαυρού, καρναβάλι των μικρών, τα Μπουρμπούλια, θέατρα δρόμου, εκθέσεις, εικαστικές δραστηριότητες, συναυλίες κ.ά.

Οι εκδηλώσεις αρχίζουν στις 17 Ιανουαρίου και διαρκούν μέχρι την Καθαρά Δευτέρα. Οι εκδηλώσεις αυτές ολοκληρώνονται το τελευταίο Σαββατοκύριακο της Αποκριάς με την νυχτερινή ποδαράτη παρέλαση των πληρωμάτων του Σαββάτου, τη φαντασμαγορική μεγάλη παρέλαση αρμάτων και πληρωμάτων της Κυριακής και τέλος με το τελετουργικό κάψιμο του βασιλιά καρναβάλου στο μώλο της Αγίου Νικολάου στο βόρειο λιμάνι της Πάτρας.

Η δημιουργία του Πατρινού Καρναβαλιού οφείλεται σε πρόσμειξη διάφορων πολιτιστικών στοιχείων: α) πατροπαράδοτα αποκριάτικα έθιμα του ελλαδικού χώρου και της Πάτρας β) επιρροές από

τη Δυτική Ευρώπη και ιδίως την Ιταλία και τα γειτονικά Επτάνησα γ) καινοτομίες που προέκυψαν στη διάρκεια καρναβαλικών εορτασμών στην Πάτρα.

Τελετή έναρξης

Την έναρξη των εκδηλώσεων του Πατρινού Καρναβαλιού προαναγγέλλει ο Τελάλης, περιδιαβαίνοντας τους δρόμους της πόλης πάνω στο μουσικό άρμα του. Η Τελετή Έναρξης πραγματοποιείται ημέρα Σάββατο και πάντα σε συνάρτηση με τη γιορτή του Αγίου Αντωνίου στις 17 Ιανουαρίου. Συνήθως αποτελείται από ποικίλες εκδηλώσεις που περιλαμβάνουν μουσική, χορό, ακροβάτες, δράσεις για μικρούς και μεγάλους και συλλογικά παιχνίδια.

Ιστορική διαδρομή πατρινού καρναβαλιού

Στα τέλη του 19ου αιώνα οι καρναβαλικές εκδηλώσεις παίρνουν πιο σταθερά χαρακτηριστικά. Η εμφάνιση των πρώτων καρναβαλικών αρμάτων τοποθετείται χρονικά στη δεκαετία του 1870. Τα άρματα τότε ήταν αποκλειστικά κατασκευές ιδιωτών, μόνο αργότερα ανέλαβε ο Δήμος Πατρών έναν μεγάλο αριθμό κατασκευών. Στην ίδια δεκαετία, το 1872 οικοδομείται με συνεισφορές πλούσιων σταφιδεμπόρων το Θέατρο "Απόλλων" και φιλοξενεί αποκριάτικους χορούς, όπως ακριβώς και σήμερα, που συνεχίζει να έχει κεντρικό ρόλο στις καρναβαλικές εκδηλώσεις. Το 1880 την ημέρα του Αγίου Αντωνίου κάνουν την εμφάνισή τους οι πρώτες μπουλές (ομάδες μεταμφιεσμένων που τριγυρίζουν στις γειτονιές και με χιουμοριστική διάθεση κάνουν πλάκα σε φίλους, γνωστούς αλλά και άγνωστους). Το έθιμο αυτό τείνει στις μέρες μας να εκλείψει. Χιλιάδες καρναβαλιστές χρωματίζουν με το κέφι και τη ζωντάνια τους την πρωτεύουσα του Καρναβαλιού. Ένας χείμαρρος χαράς συγκλονίζει το κέντρο της πόλης, ο συναγωνισμός, η άμιλλα, η ευρηματικότητα, συντονίζονται στους ρυθ-

μούς της μουσικής... Η πιο όμορφη στιγμή της νεολαίας!

Συμμετέχουν περίπου 40.000 καρναβαλιστές σε ομάδες των 50 έως 300 ατόμων που πλημμυρίζουν τους δρόμους, δίνουν τον καλύτερο εαυτό τους και ξεφαντώνουν με τους ήχους μιας χαρούμενης μουσικής που εκτοξεύει το κέφι στα ύψη. Η μεγάλη παρέλαση είναι μία διαδρομή 4 περίπου χιλιομέτρων, που διασχίζει κεντρικούς δρόμους της Πάτρας. Η μεγάλη παρέλαση διαρκεί κατά μέσο όρο γύρω στις 5.30 ώρες.

Το μεγαλύτερο γεγονός του Πατρινού Καρναβαλιού κάθε χρόνο παρακολουθείται από δεκάδες χιλιάδες θεατές στα πεζοδρόμια, τα μπαλκόνια των σπιτιών και τις κερκίδες.

Τελετή λήξης

Όταν η μεγάλη παρέλαση τελειώνει, όλος ο κόσμος (καρναβαλιστές, ντόπιοι και επισκέπτες) συγκεντρώνονται στον Μώλο του Αγίου Νικολάου. Σύμφωνα με το έθιμο ο Βασιλιάς Καρναβάλου τοποθετείται σε μια σχεδία και πλέει στα νερά του λιμανιού. Εκεί γίνεται η καύση του για να σημάνει το τέλος και τον αποχαιρετισμό του καρναβαλιού που τέλειωσε και δίνεται το σύνθημα για τις προετοιμασίες του νέου καρναβαλιού που έρχεται, συμβολικά επίσης κηρύσσεται η έναρξη του καρναβαλιού της επόμενης χρονιάς. Την ίδια στιγμή ο ουρανός γεμίζει με πολύχρωμα βεγγαλικά που φωτίζουν την σκοτεινή νύχτα. Τα εντυπωσιακά πυροτεχνήματα και η ζωντανή μουσική γεμίζουν τις ψυχές του πλήθους με κέφι και χαρά. Η αυλαία πέφτει και η τελετή λήξης ολοκληρώνεται με χορευτικές επιδείξεις, συναυλίες και πολύ μουσική και χορό.

Η τελευταία νύχτα του καρναβαλιού συνεχίζεται με πολλά πάρτι, χορούς και διασκέδαση σε πεζοδρόμους και πλατείες της πόλης, έως τις πρωινές ώρες, όπου η πόλη καθαρίζεται από τα απομεινάρια της ξέφρενης γιορτής.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΒΡΑΜΗΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΖΟΡΜΠΑΝΟΥ
ΜΑΡΙΝΙΚΗ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Ξανθιώτικο καρναβάλι

Η Ξάνθη διοργανώνει το μεγαλύτερο Καρναβάλι της Βόρειας Ελλάδας και το δεύτερο μεγαλύτερο σε όλη την Ελλάδα, μετά το Καρναβάλι της Πάτρας. Αποτελεί ένα από τα πλέον φημισμένα στην Ελλάδα και στα Βαλκάνια. Κάθε χρόνο στην περίοδο του τριωδίου διοργανώνονται δεκάδες εκδηλώσεις για μικρούς και μεγάλους. Το Ξανθιώτικο Καρναβάλι έχει να επιδείξει μια σειρά εκδηλώσεων γύρω από τη μουσική, το χορό και το θέατρο, εκθέσεις με εικαστικό ή άλλο περιεχόμενο, διαλέξεις, παρουσιάσεις βιβλίων και προβολές ταινιών καθώς και πολλές επιλογές για ψυχαγωγία, ξεφάντωμα και γλέντι. Στη διάρκεια των τριών αυτών εβδομάδων των καρναβαλικών εκδηλώσεων στην πόλη της Ξάνθης συρρέουν σπουδαίοι καλλιτέχνες για συναυλίες.

Η φήμη του Ξανθιώτικου Καρναβαλιού έχει περάσει τα τελευταία χρόνια τα σύνορα της Ελλάδας και έχει γίνει ιδιαίτερα γνωστό και αγαπητό στις γειτονικές χώρες των Βαλκανίων. Επισκέπτες από τη Βουλγαρία, την Τουρκία και τη Ρουμανία, έρχονται κάθε χρόνο για να δουν από κοντά το Καρναβάλι ενώ πολλοί είναι αυτοί που συμμετέχουν στην παρέλαση.

Ιστορία

Μέχρι και τη δεκαετία του 1950 οι αποκριάτικες εκδηλώσεις που

διοργανώνονταν στην Ξάνθη είχαν κυρίως λαογραφικό χαρακτήρα, με έντονα προβεβλημένα τα παραδοσιακά θρακιώτικα στοιχεία. Συμμετείχαν κυρίως χορευτικά συγκροτήματα και όλοι οι πολιτιστικοί σύλλογοι των τριών νομών της Θράκης και κάποιοι γειτονικών περιοχών. Στα μέσα της δεκαετίας του 1960 ορισμένοι Ξανθιώτες με φαντασία, διάθεση και τόλμη προώθησαν την ιδέα των λαϊκών γιορτών κατά την περίοδο της Αποκριάς. Έτσι, το 1966 για πρώτη φορά οργανώθηκαν στη Ξάνθη οι Αποκριάτικες Θρακικές Γιορτές. Οι Γιορτές του 1966 και 1967 οργανώθηκαν από την Τοπική Επιτροπή Τουρισμού και η σύλληψη της ιδέας τους ανήκει στο γιατρό Στέργιο Στάθη. Επίσης, είναι γνωστό ότι τα πρώτα χρόνια, οι γειτονικές πόλεις ήθελαν πάση θυσία να πάρουν το Καρναβάλι στην πόλη τους. Αυτό δεν επιτεύχθηκε, καθώς, ο θεσμός είχε εδραιωθεί και οι τοπικοί άρχοντες και οι επαγγελματίες έκαναν το παν για να το διατηρήσουν.

Στα πρώτα χρόνια, πριν τη δικτατορία, η Φ.Ε.Ξ. είχε αναλάβει την πραγματοποίηση των γιορτών, ενώ από τη μεταπολίτευση και μετά οι σύλλογοι της πόλης και των χωριών του νομού Ξάνθης, βοηθούν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Στη διοργάνωσή τους από το

1986 - 1990 κύριο λόγο παίζει η Θρακική Θεατρική Σκηνή, ενώ από το 1991 οργανώνονται σύλλογοι ειδικά για τη συμμετοχή στις Θρακικές Λαογραφικές Γιορτές. Οι σύλλογοι όλοι με τους εκπροσώπους τους αποτελούν την Οργανωτική Επιτροπή. Από το 1987 δίπλα στον τίτλο «Θρακικές Λαογραφικές Εορτές», που είναι η επίσημη ονομασία του θεσμού (από το 1969), προστίθεται και ο τίτλος «Ξανθιώτικο Καρναβάλι».

ΛΑΕΡΤ ΚΑΣΟ
ΑΜΑΝΤΑ ΠΑΣΚΟ

ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Καρναβάλι στον κόσμο

Το καρναβάλι προέρχεται από την αρχαία και συγκεκριμένα από την εποχή του δωδεκάθεου. Αυτό γινόταν προς τιμήν του Θεού Διόνυσου και ο εορτασμός περιλάμβανε αρματοδρομίες, οι οποίες ξεκινούσαν από τη θάλασσα. Οι Απόκριες από τότε έως και σήμερα συμβολίζουν τον ερχομό της Άνοιξης.

Όταν επικράτησε ο χριστιανισμός, η γιορτή αυτή συνδυάστηκε με την έναρξη της Σαρακοστής. Σύμφωνα με τη χριστιανική παράδοση, το καρναβάλι και οι Απόκριες είναι η τελευταία ευκαιρία

για γλέντι και χαρά πριν από την κατανυκτική περίοδο της σαρακοστής, που θα διαρκέσει μέχρι το Πάσχα. Τις απόκριες δεν τις γιορτάζει όλος ο κόσμος αλλά μόνο οι ορθόδοξοι και οι καθολικοί χριστιανοί. Σε κάθε τόπο οι Απόκριες γιορτάζονται διαφορετικά ανάλογα με τις παραδόσεις του συγκεκριμένου τόπου, όμως κοινό τους χαρακτηριστικό είναι τα άρματα και οι μασκαράδες.

Ρίο ντε Τζανέιρο

Ρίο ντε Τζανέιρο

Το καρναβάλι του Ρίο συγκεντρώνει εκατοντάδες επαγγελματίες χορευτές με λαμπερά κοστούμια, απλούς πολίτες, πελώρια άρματα και περίπου

(Συνέχεια στη σελίδα 13)

ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Καρναβάλι στον κόσμο

(Συνέχεια από τη σελίδα 12)

2.000.000 επισκέπτες. Είναι σίγουρα το πιο ξέφρενο και

φαντασμαγορικό καρναβάλι στον κόσμο.

Στην αρχή το γιόρταζαν οι Πορτογάλοι άποικοι και ήταν περισσότερο θρησκευτική γιορτή παρά γλέντι.

Όμως μετά το 1900 άρχισαν να συμμετέχουν και οι ντόπιοι, οι οποίοι πρόσθεσαν τις δικές τους

παραδόσεις και το άλλαξαν ολοκληρωτικά. Σήμερα κεντρικό του στοιχείο αποτελεί ο ανταγωνισμός

μεταξύ των σχολών σάμπα της πόλης. Η παρέλαση στο Σαμπαδρόμιο

(σχεδιασμένο από τον Όσκαρ Νιμάγιερ) είναι το αποκορύφωμα των εορτασμών.

Καρναβάλι στη Γκόα της Ινδίας

Το καρναβάλι της Γκόα ήρθε στην Ινδία από τους Πορτογάλους κατά τη διάρκεια της εποχής που κυβέρνησαν (500 χρόνια). Στην αρχή είχε πολλά πορτογαλικά στοιχεία αλλά στη συνέχεια το καρναβάλι ενσωμάτωσε στοιχεία του πολιτισμού Goan. Μπορεί το καρναβάλι της Γκόα στην Ινδία να κρατάει μόνο 3 ημέρες αλλά υπόσχεται ξέφρενη διασκέδαση χωρίς τελειωμό. Στο καρναβάλι, αφού εκλεχθεί ο βασιλιάς του χάους που ονομάζεται «Μομο», αρχίζει το εβδομαδιαίο γλέντι υπό τη «βασιλεία» του. Πολύ

χρώμα, άρωμα Ινδίας, χοροί στο δρόμο, και πανέμορφες εμπειρίες συνθέτουν ένα διαφορετικό καρναβάλι που αποτελεί πειρασμό να το ζήσεις.

Καρναβάλι στη Νέα Ορλεάνη των Ηνωμένων Πολιτών Αμερικής

Το περίφημο καρναβάλι της Νέας Ορλεάνης αποτελεί κληρονομιά των Γάλλων αποίκων από τον 18ο αιώνα και συναγωνίζεται εκείνο του Ρίο σε πλούτο εκδηλώσεων, ατμόσφαιρα, κέφι και κόσμο, όλα υπό τους ήχους της αξεπέραστης μουσικής παράδοσης της πόλης.

Νέα Ορλεάνη

Χιλιάδες κόσμος γεμίζει τους δρόμους και τα κοστούμια ξεπερνούν κάθε φαντασία. Η παρέλαση περιλαμβάνει εντυπωσιακά άρματα που συχνά έχουν την υπογραφή γνωστών καλλιτεχνών, ενώ οι ομάδες που συμμετέχουν, ετοιμάζονται

μήνες νωρίτερα.

Καρναβάλι στην Νίκαια της Γαλλίας

Νίκαια

Η έναρξη των εκδηλώσεων ξεκινά με την παρουσίαση του Βασιλιά-Καρνάβαλου, ο οποίος καθοδηγεί όλες τις παρελάσεις που ακολουθούν με συνοδεία μουσικής και βεγγαλικών. Μεγαλειώδεις παρελάσεις πολλών αρμάτων, εμπνευσμένων κυρίως από την τρέχουσα πολιτικοκοινωνική κατάσταση στον κόσμο, λαμβάνουν χώρα σε κεντρικά σημεία της πόλης μέρα και νύχτα, με συμμετοχή πολλών μουσικών και χορευτών από όλο τον κόσμο! Χιλιάδες είναι και οι επισκέπτες που δίνουν κάθε χρόνο δυναμικό παρόν, προσθέτοντας χρώμα και χαρούμενη διάθεση στην ξέφρενη γιορτή.

**ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΖΟΡΜΠΑΝΟΥ
ΜΑΡΙΝΙΚΗ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ**

ΠΑΡΑΔΟΣΗ - ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Καρναβάλι Βενετίας

Το Καρναβάλι της Βενετίας είναι ετήσιο φεστιβάλ, που πραγματοποιείται στη Βενετία της Ιταλίας.

Το καρναβάλι τελειώνει με την έναρξη της Σαρακοστής, σαράντα ημέρες πριν από το Πάσχα.

Το φεστιβάλ είναι παγκοσμίως φημισμένο για τις περίτεχνες μάσκες του.

Λέγεται ότι το Καρναβάλι της Βενετίας ξεκίνησε από μια νίκη της «Γαληνοτάτης Δημοκρατίας» εναντίον του Πατριάρχη της Ακυληίας Ουλρίκο ντι Τρέβεν κατά το

έτος 1162.

Σε ανάμνηση αυτής της νίκης, οι άνθρωποι άρχισαν να χορεύουν και να κάνουν συγκεντρώσεις στην πλατεία του Αγίου Μάρκου στη Βενετία.

Το φεστιβάλ ενθάρρυνε την ελευθερία και την ευχαρίστηση.

Ο βασιλιάς της Αυστρίας, έθεσε το φεστιβάλ εκτός νόμου εξ ολοκλήρου το 1797 και η χρήση των масκών απαγορεύθηκε αυστηρά. Επανεμφανίστηκε σταδιακά κατά τον

δέκατο ένατο αιώνα, αλλά μόνο για μικρά χρονικά διαστήματα και για ιδιωτικές γιορτές και ήταν μια ευκαιρία για καλλιτεχνικές δημιουργίες.

Μετά από μακρά απουσία, το Καρναβάλι άρχισε εκ νέου να πραγματοποιείται

(Συνέχεια στη σελίδα 14)

ΠΑΡΑΔΟΣΗ – ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Καρναβάλι Βενετίας

(Συνέχεια από τη σελίδα 13)

το 1979. Η Ιταλική κυβέρνηση αποφάσισε να φέρει πίσω την ιστορία και τον πολιτισμό της Βενετίας, και προσπάθησαν να χρησιμοποιήσουν το παραδοσιακό καρναβάλι ως το επίκεντρο των προσπαθειών της.

Η αναδιαμόρφωση των μασκών ξεκίνησε ως άσκηση ορισμένων Ενετών φοιτητών για τον τουριστικό κλάδο.

Σήμερα, περίπου 3.000.000 επισκέπτες επισκέπτονται τη Βενετία κάθε χρόνο για

το Καρναβάλι. Ένα από τα πιο σημαντικά γεγονότα είναι ο διαγωνισμός για το La maschera più bella («η πιο όμορφη μάσκα») τοποθετείται στο τελευταίο Σαββατοκύριακο της Αποκριάς και κρίνεται από μια διεθνή ομάδα σχεδιαστών μόδας.

Οι μάσκες ανέκαθεν υπήρξαν ένα σημαντικό χαρακτηριστικό του βενετσιάνικου καρναβαλιού. Παραδοσιακά, οι άνθρωποι είχαν τη δυνατότητα να τις φορούν μεταξύ του φεστιβάλ του Αγίου Στεφάνου (26 Δεκεμβρίου) και την αρχή της σεζόν του καρναβαλιού.

Οι Βενετσιάνικες μάσκες μπορεί να είναι κατασκευασμένες από δέρμα, πορσελάνη ή χρησιμοποιώντας την πρωτότυπη τεχνική του γυαλιού. Οι αρχικές μάσκες ήταν μάλλον απλές στον σχεδιασμό, τη διακόσμηση, και συχνά είχαν μια συμβολική και πρακτική λειτουργία. Σήμερα, οι περισσότερες από αυτές κατασκευάζονται από γύψο και φύλλα χρυσού και είναι όλες ζωγραφισμένες στο χέρι χρησιμοποιώντας φυσικά φτερά και πολύτιμους λίθους για να διακοσμηθούν.

ΙΣΜΗΝΗ ΓΚΟΤΣΗ

25η Μαρτίου 1821

Η Φιλική Εταιρεία και τα μυστικά της

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)

ακριβώς ο χαρακτήρας της είναι που εξηγεί εν μέρει τον περιορισμένο και - πολλές φορές - αμφίσημο χαρακτήρα των τεκμηρίων που άφησε πίσω της. Καποιοί απο τους τρόπους είναι οι παρακάτω :

α=η	θ=2	ξ=4α	φ=γ
β=ξ	ι=3	ο=8	χ=δ
γ=υ	κ=4	π=9	ψ=9α
δ=ψ	λ=5	ρ=ο	ω=ε
ε=θ	μ=6	σ=α	
ζ=1	ν=7	τ=β	

Το Κρυπτογραφικό Αλφάβητο

Οι Φιλικοί χρησιμοποιούσαν τα γνωστά γράμματα του αλφαβήτου αλλά με φωνητική αξία διαφορετική. Πιο αναλυτικά το κρυπτογραφικό αλφάβητο της Φιλικής Εταιρείας είχε ως εξής:

Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό από το αλφάβητο λείπουν τα γράμματα Η και Υ τα οποία αντικαθιστούσε συνήθως το Ι για να γίνεται πιο σύνθετη η αποκρυπτογράφηση. Σε κάποιες απεικονίσεις του αλφάβητου το ΟΥ μπαίνει στη θέση του Ω το οποίο αντικαθιστούσαν με τον αριθμό 8 που ίσχυε για το Ο (όμικρον). Τα γράμματα Ξ και Ψ τα αντικαθιστούσαν με το ΚΣ και το ΠΣ και συνεπώς η κρυπτογράφηση τους είναι το «άθροισμα» αυτών των γραμμάτων που αμέσως γινόταν 4α και 9α αντίστοιχα.

Σημαντικά πρόσωπα και τοποθεσίες πίσω από κωδικές ονομασίες

Όπως γίνεται εύκολα κατανοητό ένα κρυπτογραφημένο αλφάβητο ήταν μια καλή αρχή αλλά από μόνο του δεν θα ήταν αρκετό. Έτσι τα μέλη της Φιλικής Εταιρείας είχαν δημιουργήσει και μια σειρά από κωδικές ονομασίες για πρόσωπα, τοποθεσίες ακόμα και πράγματα που είχαν ιδιαίτερη σημασία για την εξέλιξη του αγώνα.

Έτσι, σε ότι αφορά τα πρόσωπα, ο Αθανάσιος

Τσακάλωφ ήταν ο Α.Β., ο Νικόλαος Σκουφάς ήταν ο Α.Γ. και ο Εμμανουήλ Ξάνθος ήταν ο Α.Ζ. Επιπλέον, ο Αλέξανδρος Υψηλάντης επονομαζόταν Καλός ή Ανδρέας Ραδάμανθυς, ο Καποδίστριας ήταν ο Ευεργετικός, ο Παπαφλέσσας ο Αρμόδιος. Κάποιο σημαντικό πρόσωπο θα μπορούσε να έχει ακόμα και αριθμούς. Χαρακτηριστικά παραδείγματα ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης που ήταν ο 110, ο Αναγνωσταράς που ήταν το 108 και ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης που ήταν ο 113! Οι Πρόκριτοι του Μοριά αναφέρονταν ως Εκδικητικοί, οι Φαναριώτες ως Οινόποτοι και οι Αρχιερείς της Συνόδου Δυστυχείς και ο ρώσος αυτοκράτορας Αλέξανδρος ως φιλόανθρωπος!

Συνθηματικά και... παντομίμες αναγνώρισης

Όταν δύο άτομα συναντιόνταν και ήθελαν να εξακριβώσουν αν ο συνομιλητής τους είναι μνημένος χρησιμοποιούσαν (σύμφωνα με το βιβλίο «Φιλική Εταιρεία. Α' το παράνομο οργανωτικό της Β' ο διωγμός της από τους Ξένους», Τάσος Βουρνάς. Εκδόσεις Αφών Τολίδη) τον παρακάτω συνθηματικό τρόπο:

Ο ένας (πάντα όσο τον δυνατόν πιο διακριτικά γινόταν) έβαζε την αριστερή παλάμη του μέσα στη δεξιά κι έκανε τάχα, πως έπλενε τα χέρια του. Ο άλλος έπρεπε αμέσως να βάλει τα δύο δάχτυλα του δεξιού του χεριά μέσα στην αριστερή χούφτα.

Αν ο πρώτος ήθελε να κουβεντιάσει με τον δεύτερο για ζητήματα της Φιλικής έπρεπε πρώτα να βάλει κι αυτός τα δύο δάχτυλα του δεξιού του χεριού στην αριστερή του παλάμη και μετά να πιάσει και τα δύο χέρια του συντρόφου του, λέγοντας:

– Έχεις κανένα ταιμπούκι;

Ο δεύτερος έπρεπε απαραιτήτα ν' απαντήσει: – Ταιμπούκι; Όχι! Έχω όμως τσαρούχι!...

Επίσης, αν κάποιος μετέφερε ένα προφορικό μήνυμα σε κάποιον άλλον του έκανε νεύμα με το χέρι (φέρνοντας το δάχτυλο στο κάτω χέιλος) ότι θέλει να του μιλήσει. Αν εκείνος ήταν μνημένος «απαντούσε» κινώντας το χέρι του προς το πτερύγιο

(Συνέχεια στη σελίδα 15)

25η Μαοτίου 1821

Η Φιλική Εταιρεία και τα μυστικά της

(Συνέχεια από τη σελίδα 14)

του αυτιού του, για να δηλώσει έτσι ότι είναι πρόθυμος να ακούσει!

Στη συνέχεια, πιάνονται από τα χέρια και ο πρώτος έλεγε:

– Από πολύ το επιθυμούσα!

– Και εγώ ομοίως, απαντούσε ο δεύτερος....

Έπειτα για επιβεβαίωση έλεγαν και μερικά συνθηματικά γράμματα τόσο ο κομιστής του μηνύματος όσο και ο... δέκτης:

Ο πρώτος έλεγε: λ

Ο δεύτερος πρόσθετε: α

Ο α': ν / Ο β': τ / Ο α': ο / Ο β': ν.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΙΕΜΟΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟΣ ΓΡΙΦΟΥΣ ΤΗΣ ΣΕΛ,24

Απάντηση 1: Οι πιγκουίνοι υπάρχουν μόνο στο Νότιο ημισφαίριο και όχι στην Αρκτική.

Απάντηση 2: Ποιος καπνός ; Είπαμε πως είναι ηλεκτρική.

Απάντηση 3: Οι ίδιες 3 γάτες. Πιάνουν και στις δύο περιπτώσεις 1 ποντίκι το λεπτό.

Απάντηση 4: Μια τρύπα στο κάτω μέρος του.

Οι άγνωστοι ήρωες της Επανάστασης

Οι ήρωες της Επανάστασης ήταν πολλοί. Άλλοι έγιναν γνωστοί μέσα από τα κατορθώματά τους και άλλοι παρόλο που προσέφεραν πολλά κατά τη διάρκεια του αγώνα κατά των Τούρκων είναι λιγότερο γνωστοί. Κάποιοι από τους γνωστούς σε όλους μας ήρωες είναι :

Αλέξανδρος Υψηλάντης | Μαντώ Μαυρογένους και Λασκαρίνα

Μπουμπουλίνα | Θεόδωρος

Κολοκοτρώνης | Αθανάσιος Διάκος |

Γεώργιος Καραϊσκάκης | Μάρκος

Μπότσαρης | Οδυσσέας Ανδρούτσος |

Κωνσταντίνος Κανάρης | Ανδρέας

Μιαούλης | Λάζαρος Κουντουριώτης |

Ιωάννης Καποδίστριας | Δημήτριος

Βούλγαρης | Ιωάννης Μακρυγιάννης και

πολλοί άλλοι.

Στον Αγώνα του '21, που ήταν σκληρός και μακροχρόνιος, συναντάμε όμως πολλούς άγνωστους αγωνιστές, που έδωσαν ακόμα και τη ζωή τους για να μπορούμε σήμερα εμείς να είμαστε ελεύθεροι.

Αθανάσιος Τσάκας από το Μοναστηράκι Αγραφών (1789-1851). Πολύ νέος, ήταν

Δόμνα Βισβίζη

συμπολεμιστής του Κατσαντώνη και διακρίθηκε για την ανδρεία του. Στη διάρκεια της Επανάστασης, πολέμησε στο πλευρό του Καραϊσκάκη, τον οποίο έσωσε από βέβαιο θάνατο στη μάχη των στενών του Σοβόλακου. Μετά το τέλος του Αγώνα, αποσύρθηκε στον Παρνασσό, όπου ασχολήθηκε με την κτηνοτροφία. Μια άγνωστη ηρωίδα του 1821 ήταν η **Δόμνα Βισβίζη** (1783-1850), σύζυγος του συμπατριώτη της πλοιάρχου Χατζη - Αντώνη Βισβίζη. Από τον Μάιο του 1821, στο πλοίο επιβιβάστηκε η σύζυγός του Δόμνα και τα 5 ανήλικα παιδιά τους. Στη διάρκεια της πολιορκίας του Ευρίπου (1822), ο καπετάν Χατζή - Αντώνης έχασε τη ζωή του. Τότε, η Δόμνα, με τη

βοήθεια του υπαρχηγού του πλοίου, καπετάν Σταυρή, ανέλαβε τη διακυβέρνησή του για δύο περίπου χρόνια, ξοδεύοντας όλη την περιουσία της για πολεμοφόδια και συντήρηση της "Καλομοίρας". Όταν οι πόροι της εξαντλήθηκαν και το πλοίο είχε υποστεί πολλές ζημιές, η Δόμνα Βισβίζη, το παραχώρησε στους Υδραίους που το μετέτρεψαν σε πυρπολικό. Μ' αυτό, ο Ανδρέας Πιπίνος ανατίναξε στα στενά του Τσεσμέ τη φρεγάτα "Χασνέ Γκεμσί" του τουρκικού στόλου, που ήταν το θησαυροφυλάκιό του. Ο **Νικήτας Σταματελόπουλος**, που έμεινε στην ιστορία ως Νικηταράς ο Τουρκοκόφης, ο **Γεωργάκης Ολύμπιος**, ο στρατηγός **Δημήτριος Μακρής**, ο Φιλικός **Παναγιώτης Σέκερης** και ο νομομαθής Κρητικός **Μανουήλ Βερνάρδος** είναι μερικοί από τους αγωνιστές που θυσιάσαν τα πάντα για την ελευθερία και πέθαναν άμφοτεροι, ενώ υπάρχει και ένα πλήθος λιγότερο γνωστών πολεμιστών που ξεχάστηκαν στη δυστυχία τους.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΙΕΜΟΣ

Ήρωες της Επανάστασης του 1821

Ανδρέας Ζαΐμης (1791-1840)

Γιος του προηγούμενου, αγωνιστής και πολιτικός. Διετέλεσε αργότερα πρωθυπουργός της νεοσύστατης Ελλάδας. Νέος μυήθηκε στην Φιλική Εταιρεία, εγκατέλειψε τις σπουδές του στην Ιταλία και πήρε μέρος στην Επανάσταση, μαχόμενος στην πολιορκία της Πάτρας και στο Μεσολόγγι. Χρημάτισε πληρεξούσιος στη συνέλευση της Επιδαύρου το 1822. Το 1826, μετά τα δραματικά γεγονότα του Μεσολογγίου, ανέλαβε με απόφαση της Τρίτης Εθνοσυνέλευσης (που διέκοψε τις

εργασίες της) πρόεδρος της «Διοικητικής Επιτροπής της Ελλάδος», αναλαμβάνοντας την ευθύνη της διακυβέρνησης και της συνέχισης του Αγώνα. Επί Καποδίστρια διορίστηκε μέλος του «Πανελληνίου» και το 1837 σύμβουλος επικρατείας μέχρι το θάνατό του το 1840 στην Αθήνα.

(Συνέχεια στη σελίδα 16)

25η Μαρτίου 1821

Ήρωες της Επανάστασης του 1821

(Συνέχεια από τη σελίδα 15)

Δημήτριος Υψηλάντης (1793-1832)

Ήταν στρατιωτικός και αγωνιστής της επανάστασης του 1821. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και ήταν δεύτερος γιος του Ηγεμόνα της Μολδοβλαχίας και γόνου εύπορης και ισχυρής Φαναριώτικης οικογένειας Κωνσταντίνου Υψηλάντη. Αδελφός του ήταν ο Αλέξανδρος Υψηλάντης, ο αρχηγός της Φιλικής Εταιρείας. Στάλθηκε στην Γαλλία για να σπουδάσει σε στρατιωτικές σχολές και στη συνέχεια κατατάχθηκε στην αυτοκρατορική φρουρά του Τσάρου στην Πετρούπολη, φτάνοντας έως τον βαθμό του λοχαγού. Το 1818 μυήθηκε στην Φιλική Εταιρεία.

Με την έναρξη της επανάστασης ανέλαβε να αντιπροσωπεύσει τον αδελφό του, Αλέξανδρο Υψηλάντη, ως πληρεξούσιος του Γενικού επιτρόπου Αρχής στην Πελοπόννησο. Στις 20 Ιουνίου του 1821 ανέλαβε την αρχιστρατηγία των επαναστατών και προσπάθησε να οργανώσει τακτικό στρατό. Στις 20 Δεκεμβρίου 1821 άρχισε τις εργασίες της η Α' Εθνική Συνέλευση και στις 15 Ιανουαρίου 1822 εκλέχθηκε πρόεδρος του Βουλευτικού.

Κατά τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα έλαβε μέρος στην πολιορκία του Ναυπλίου και του Άργους, στην εκστρατεία εναντίον της Αθήνας, στη μάχη των Δερβενακίων, στη μάχη στους Μύλους της Λέρνης και στη μάχη στην Πέτρα της Βοιωτίας. Με την έλευση του Ιωάννη Καποδίστρια ο Υψηλάντης διορίστηκε στρατάρχης του στρατού και ανέλαβε την οργάνωσή του και τη μετατροπή του σε τακτικό στρατό με βάση τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Απεβίωσε στο Ναύπλιο. Η πόλη Υψιλάντι (Ypsilanti) στο Μίσιγκαν των ΗΠΑ πήρε το όνομά του.

Μαυρομιχάλης Πέτρος (Πετρόμπεης 1773-1848)

Ηγέτης της Επανάστασης, φιλικός, οπλαρχηγός και πολιτικός. Ήταν γόνος της ιστορικής μανιάτικης οικογένειας των Μαυρομιχαλαίων, τελευταίος Μπέης της Μάνης, οπλαρχηγός του 1821, αναδειχθείς "αρχιστράτηγος των οπαρτιατικών δυνάμεων" και πρωθυ-

πουργός της Ελλάδας από τη θέση του προέδρου του Εκτελεστικού Σώματος του ελληνικού κράτους. Στις 17 Μαρτίου του 1821 υψώνοντας το λάβαρο του Αγώνα στην Αρεόπολη τεθείς επικεφαλής πέντε χιλιάδων Μανιατών προχώρησε μαζί με άλλους οπλαρχηγούς στην απελευθέρωση της Καλαμάτας.

Στις 25 Μαρτίου ο Πετρόμπεης συγκρότησε την Μεσσηνιακή Γερουσία, με πρόεδρο τον ίδιο όπου και εκδίδει την ιστορική διακήρυξη (Προειδοποίηση) προς τις Ευρωπαϊκές Αυλές, την οποία υπέγραψαν ο ίδιος ως αρχιστράτηγος, και όλα τα μέλη της Γερουσίας. Δύο μήνες αργότερα συμμετέχοντας στη Συνέλευση των Καλετζών εκλέχθηκε πρόεδρος της Πελοποννησιακής Γερουσίας. Στην Α' Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου εκλέχθηκε αντιπρόεδρος του Βουλευτικού, ενώ κατά τη διάρκεια της Επανάστασης διετέλεσε πρόεδρος της Β' Εθνο-

συνέλευσης (1823), πρόεδρος του Βουλευτικού (1823), πρόεδρος του Εκτελεστικού (1823), μέλος της Διοικητικής Επιτροπής της Ελλάδος και μέλος του νομοτελεστικού στην Εθνοσυνέλευση του Άστρους. Αλλά και στον στρατιωτικό τομέα η δράση του ήταν αξιόλογη.

Πήρε μέρος στην Άλωση της Τριπολιτσάς, της Καλαμάτας και του Άργους, καθώς και στην άμυνα του Μεσολογγίου. Επίσης, σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε και στην άμυνα της Μάνης από την επίθεση των Τουρκοαιγυπτίων και συγκεκριμένα του Ιμπραήμ.

Κατά τη διάρκεια του Απελευθερωτικού Αγώνα δύο γιοι του Πετρόμπεη σκοτώθηκαν σε μάχες, οι Ηλίας και Ιωάννης Μαυρομιχάλης.

Πλαπούτας, Δημήτριος ή Κολιόπουλος (1786-1864)

Αγωνιστής του 1821, στρατηγός από τη μεγάλη οικογένεια των Πλαπούταιων της Γορτυνίας. Ο Δημήτριος (Δημητράκης) Πλαπούτας (ή Κολιόπουλος) ήταν Έλληνας στρατηγός, βουλευτής Καρύταινας (1844-1847), γεροισιαστής (1847-1862), επίτιμος υπασπιστής του βασιλιά Όθωνα, Διοικητής της 12ης Τετραρχίας Αρκαδίας της Βασιλικής Φάλαγγας του Όθωνα, και αγωνιστής της ελληνικής επανάστασης. Ήταν φιλικός, επικεφαλής του αγώνα στην Αρκαδία μαζί με τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη. Συγκρότησε δικό του στρατό και διακρίθηκε στη μάχη του Βαλτετσίου και στην πολιορκία της

Τρίπολης. Αργότερα με τον ερχομό του Ιμπραήμ πολέμησε μαζί με τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη.

Τζαβέλλας Κίτσος (Σούλι, 1801 - Μεσολόγγι, 9 Μαρτίου 1855)

Έλληνας αγωνιστής της επανάστασης του 1821 από το Σούλι της Ηπείρου και μετέπειτα στρατηγός, υπουργός και πρωθυπουργός. Γιος του Φώτου Τζαβέλα και εγγονός του Λάμπρου Τζαβέλα και της Μόσχως. Πέρασε τα πρώτα χρόνια της ζωής του στην Κέρκυρα, όπου κατέφυγε η οικογένειά του όταν καταλήφθηκε το Σούλι το 1803 από τον Αλή Πασά και το 1820 γύρισε μαζί με τους Σουλιώτες στην πατρίδα του, όπου ανακηρύχτηκε καπετάνιος - αρχηγός, σε ηλικία μόλις 19 χρονών.

Πήρε μέρος σε σημαντικές μάχες της Επανάστασης και διακρίθηκε, όπως στην Πρώτη πολιορκία του Μεσολογγίου το φθινόπωρο του 1822, στη μάχη του Κεφαλόβρυσου τον Αύγουστο του 1823, στην πολιορκία του Αιτωλικού του 1823, στη μάχη της Άμπλιανης στις

(Συνέχεια στη σελίδα 17)

25η Μαρτίου 1821

Ήρωες της Επανάστασης του 1821

(Συνέχεια από τη σελίδα 16)

14 Ιουλίου 1824, ενώ το 1825 ακολούθησαν οι μάχες εναντίον του Ιμπραήμ. Στη συνέχεια ακολούθησε τον Καραϊσκάκη και

μετείχε στη σημαντική νίκη κατά των Τούρκων στο Δίστομο (9 Ιουνίου 1825). Πήρε μέρος την Γ' Πολιορκία του Μεσολογγίου (15 Απριλίου 1825 - 10 Απριλίου 1826, όπου ηγήθηκε της επίθεσης των Ελλήνων εναντίον του στρατοπέδου του Κιουταχή, ενώ κατά την έξοδο της Φρουράς του Μεσολογγίου που ακολούθησε, οδήγησε μία από τις τρεις φάλαγγες των Εξοδιτών και κατέφυγε στο Ναύπλιο.

Αργότερα, το 1827, πολέμησε στην Αττική με τον Γ. Καραϊσκάκη, μετά το θάνατο του οποίου διορίστηκε αρχηγός του στρατοπέδου στον Πειραιά. Ο Καποδίστριας τον έκανε χιλιάρχο της Α' Χιλιαρχίας το 1828, αναθέτοντάς του μάλιστα να εκκαθαρίσει την Στερεά Ελλάδα από τους Τουρκαλβανούς και τους Τουρκοαίγυπτιους, ενώ το 1829 συμμετείχε στην ανακατάληψη του Αντιρρίου, της Ναυπάκτου και του Μεσολογγίου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΠΑΓΙΑΤΗ

Γυναίκες της Επανάστασης του 1821

Από τον εθνικό ξεσηκωμό του 1821 δεν απουσίαζε η ενθουσιώδης και ηρωική συμμετοχή των γυναικών.

Αγωνίστριες από κάθε κοινωνική τάξη και τόπο έσπευσαν να συμβάλουν στην εξέγερση, αφηφώντας τον πανίσχυρο οθωμανικό στρατό. Για πολύ μεγάλο διάστημα ωστόσο, η παρουσία των γυναικών στον Αγώνα δεν είχε εκτιμηθεί αρκετά. Ο γυναικείος πληθυσμός της Ελλάδας έπαιξε σημαντικό ρόλο, όχι μόνο κατά τον ξεσηκωμό, αλλά και σε όλη την προηγούμενη περίοδο. Μεγαλωμένες στη σκληρή εποχή της οθωμανικής κυριαρχίας, αγωνίστηκαν χωρίς δεύτερη σκέψη, όταν έφθασε η ώρα της Επανάστασης.

Οι Σουλιώτισσες ήταν εκείνες που έλυσαν με τα ξίφη τους το ζήτημα της "ισότητας των δύο φύλων", αφηφώντας τις συμβουλές των ανδρών τους να κρυφθούν στα δάση και τις σπηλιές. Πράγματι, όπως μας θυμίζει και η δημοτική μας παράδοση, ο ηρωισμός τους είναι μνημειώδης: "Οι Σουλιώτισσες δε

τα γυναικών που έμειναν στην ιστορία με το όνομα τους. Η Μόσχω Τζαβέλα, σύζυγος του Λάμπρου, αντιστάθηκε γενναία, όταν ο Αλή Πασάς έστειλε ισχυρό στρατό για να καταλάβει το Σούλι. Μάλιστα, κατά τη διάρκεια της μάχης, τα όπλα των ανδρών αχρηστεύτηκαν λόγω της υψηλής θερμοκρασίας, με αποτέλεσμα οι δύο πλευρές να κηρύξουν προσωρινή ανακωχή.

Η Τζαβέλα, η οποία μέχρι τότε κρατούσε απόσταση από το σημείο της μάχης, παρατηρώντας τη διακοπή των πυροβολισμών, υπέθεσε πως οι Οθωμανοί σκότωσαν τους Σουλιώτες. Τότε, επικεφαλής 400 γυναικών, επιτέθηκε στους στρατιώτες του Αλή Πασά, αναγκάζοντάς τους να υποχωρήσουν και οι άνδρες τους τους ακολούθησαν και ο εχθρός αιφνιδιασμένος απωθήθηκε. Το μεγάλο επίτευγμά της γέμισε δέος τους Οθωμανούς, ενώ ενέπνευσε τη λαϊκή παράδοση. Ωστόσο, οι Σουλιώτισσες δεν ήταν οι μόνες που αντιστάθηκαν στον οθωμανικό ζυγό.

Ξακουστή είναι η στάση των **γυναικών του Μεσολογγίου**, οι οποίες, κατά τη μεγάλη "Εξοδο", πολεμούσαν κρατώντας με το ένα χέρι το σπαθί και με το άλλο τα μωρά τους, ενώ μετά τη φοβερή **σφαγή των κατοίκων της Χίου**, το 1822, οι αιχμάλωτες γυναίκες δεν δέχονταν τροφή, πεθαίνοντας από την πείνα, ώστε να μην εξευτελιστούν στα σκλαβοπάζαρα.

ΜΑΡΙΝΙΚΗ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΙΜΙΛΙΑ ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα και Μαντώ Μαυρογένους

Δύο κορυφαία σύμβολα της γυναικείας μαχητικότητας με αναμφίβολο κύρος είναι οι γυναίκες σύμβολα: Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα (1776-1825) και Μαντώ

Μαντώ Μαυρογένους

Μαυρογένους (1796-1840). Η πρώτη, ρίχτηκε στον Αγώνα προσφέροντας τεράστιο μέρος της περιουσίας της και διαθέτοντας τα πλοία της, πέρα από γιους, ανίψια

και άτομα που ήταν στην δούλεψη της. Όλα για τον αγώνα, ενώ η δεύτερη έκανε γνωστούς τους σκοπούς της Επανάστασης, απευθυνόμενη σε κυρίες της αστικής και μεσοαστικής ευρωπαϊκής κοινωνίας, κυρίως Αγγλίδες και Γαλλίδες φιλέλληνες.

Η γοητευτική Μαυρογένους, που ηγήθηκε σε σημαντικές εκστρατείες, όπως αυτές των Καρύστου, Πηλίου, Φθιώτιδας και Βοιωτίας και της Μυκόνου, πέθανε σε καθεστώς περιφρόνησης και ένδειας, αφού διέθεσε ολόκληρη τη σημαντική περιουσία της για την Επανάσταση. Δεν παντρεύτηκε ποτέ, μετά την περιπέτεια με τον Υψηλάντη και τις δολοπλοκίες του «Γκουβέρνου» και δεν απέκτησε δική της οικογένεια. Μάλιστα, όταν ένας δημόσιος υπάλληλος τη ρώτησε 'τι προσέφερε στον αγώνα', για αν δεχθεί το αίτημά της για σύνταξη, εκείνη απογοητευμένη είπε: «τίποτα». Η γυναίκα αυτή, που ο

ζούνε μες στη μαύρη τη σκλαβιά". Ο χορός του Ζαλόγγου, τις παραμονές των Χριστουγέννων του 1803, αποτέλεσε ένα γεγονός που συγκλόνισε την Ευρώπη.

«Η Τζαβέλαινα»

Πολλά ήταν και τα παραδείγμα-

25η Μαρτίου 1821

Γυναίκες της Επανάστασης του 1821

(Συνέχεια από τη σελίδα 17)

Καποδίστριας ονόμασε επίτιμο αντιστράτηγο, κατά τη διήγηση του φιλέλληνα Περιβιάνου Τζεκίνι, «...περιέπεσαν εις εσχάτην πενίαν, σκληρώς λησμονηθείσα και εγκαταλειφθείσα υπό πάντων».

Η Μανιάτισσα αγωνίστρια Σταυριάνα Σάββαινα

Είχε πάρει μέρος σε πλήθος σημαντικών μαχών, Όταν ζήτησε κοινωνική πρόνοια από τον Καποδίστρια, αναφέρει, μεταξύ άλλων: «Το στάδιον της πολεμικής δόξας είναι βέβαια διά τους άνδρας, όταν όμως είναι λόγος περί σωτηρίας της πατρίδος, όταν όλη σχεδόν η φύσις συντρέχει προς υπεράσπισίν της, αι γυναίκες

της Ελλάδος έδειξαν πάντοτε ότι έχουν καρδιαν να κινδυνεύσουν συναγωνιζόμεναι ως οι άνδρες, ημπορούν να ωφελήσουν μεγάλως εις τας πλέον δεινάς περιστάσεις».

Η «Εφημερίς των Κυριών» γράφει γι' αυτήν: «Η Σταυριάνα ήτο τεσσαρακοντούτις, μελαχρινή, ευειδής, με ύφος αρρενωπόν, με φωνή βροντώδη, με παράστημα στρατιώτου. Ετέθη υπό τας διαταγάς του Κυριακούλη Μαυρομιχάλη και πήγε στο Βαλτέτσι όπου επολιορκούνται οι Έλληνες. Η Σταυριάνα μόνη μεταξύ των ανδρών αφηφούσε τις σφαίρες και μετέφερε τις πυριτιδοβολές από προμαχώνος εις προμαχώνα. Οι περί τον Κολοκοτρώνη Μαυ-

ρομιχάλης και Πλαπούτας δυσκολεύονταν να πιστέψουν ότι γυναίκα είχε τόσο θάρρος».

Η **Κωνσταντίνα Ζαχαριά**, επίσης καταγόμενη από την Πελοπόννησο, για να εκδικηθεί τον θάνατο του κλέφτη πατέρα της από τους Τούρκους παίρνει τα όπλα, υψώνει επαναστατική σημαία στο σπίτι της και επικεφαλής δύναμης 500 ανδρών αναγκάζει τους Τούρκους να κλειστούν στο κάστρο του Μυστρά, ρίχνει την ημισέληνο από το τέμενος και σκοτώνει τον βοεβόδα της περιοχής αφού πρώτα πυρπολεί το σπίτι του.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΠΑΠΑΤΗ

10 απαραίτητες γνώσεις για την Επανάσταση του 1821

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)

ρόλο και στα ελληνικά πράγματα. Η σερβική επανάσταση ήταν μακρόσυρτη, ολοκληρώθηκε το 1830, αλλά με αυτονομία. Δηλαδή προέκυψε ένα αυτόνομο κράτος και όχι ανεξάρτητο, όπως αργότερα το ελληνικό.

Η επανάστασή τους δεν έμοιαζε πολύ με τη δική μας, διότι αυτών ξεκίνησε ως εξέγερση και εξελίχθηκε σε επανάσταση. Κατά την έκρηξη, δηλαδή, των γεγονότων, δεν είχαν εθνικό διακύβευμα στον νου τους, καθώς ξεκίνησαν διαμαρτυρόμενοι για την αθέτηση προνομίων που τους είχε παραχωρήσει η Οθωμανική Αυτοκρατορία. Τελικά η διαμαρτυρία έγινε επανάσταση.

Αντίθετα, η ελληνική ξεκίνησε προετοιμασμένη ως τέτοια.

Τέλος, η σερβική συνέβη μέσα στους ναπολεόντειους πολέμους, ενώ η ελληνική μετά τους ναπολεόντειους πολέμους. Έχει σημασία αυτό, μια και το συνολικό σκηνικό ήταν διαφορετικό στις δύο περιπτώσεις.

2. Η Ελλάδα ήταν το πρώτο ανεξάρτητο εθνικό κράτος στην ανατολική Μεσόγειο

Η Ελλάδα υπήρξε το πρώτο ανεξάρτητο εθνικό κράτος που δημιουργήθηκε αποκοπτόμενο από την Οθωμανική Αυτοκρα-

τορία. Αυτό ήταν μεγάλη τομή, αν σκεφθεί κανείς ότι η Οθωμανική Αυτοκρατορία επί αιώνες ήταν νικηφόρα, κι αν έχανε εδάφη —που έχανε δύσκολα— ήταν προς όφελος μιας άλλης χώρας, που έπαιρνε τις περιοχές. Και τώρα έρχεται ένα τμήμα της —όχι μεγάλο βέβαια, διότι ήταν μικρά τα σύνορα του πρώτου ελληνικού κράτους— και γίνεται ανεξάρτητο κράτος. Αυτό το γεγονός επηρέασε τις εξελίξεις διότι οι υπόλοιποι Βαλκάνιοι θεώρησαν το ελληνικό παράδειγμα πρότυπο για την δική τους εθνική πορεία κατά το δεύτερο μισό του 19ου και το πρώτο μισό του 20ού αιώνα.

Ο 19ος αιώνας ονομάζεται «ο αιώνας του εθνισμού», της τάσης των λαών να αποκοπούν από τις αυτοκρατορίες και να δημιουργήσουν δικά τους ανεξάρτητα κράτη. Σε αυτό οι Έλληνες είναι μπροστά παγκοσμίως, καθώς στην ίδια περίπου εποχή, με αρχηγούς άτομα σαν τον , επαναστατικά γεγονότα γίνονται και στη Λατινική Αμερική, ενάντια στους Ισπανούς, και διαμορφώνονται τα σημερινά εθνικά κράτη στην εκεί περιοχή.

3. Κύρια αιτία της ελληνικής πρωτοπορίας: η παιδεία

Καίριος λόγος για το γεγονός ότι οι Έλληνες προηγήθηκαν ως προς την εθνική τους επανάσταση είναι ότι είχαν την πιο διαδεδομένη και σημαντική παιδεία

στα Βαλκάνια, και μία γλώσσα με θαυμαστά χαρακτηριστικά πλούτου και διάρκειας. Η ελληνική γλώσσα, η κινεζική και η χίντι των Ινδών είναι οι μοναδικές ζώσες γλώσσες ανάμεσα στις περισσότερες από τις σημερινές περίπου 6.000 γλώσσες της γης, που την πορεία τους παρακολουθεί κανείς γραπτά επί σχεδόν 4.000 χρόνια. Υπήρξε δε, και ακόμα είναι, η γλώσσα της Ορθοδοξίας. Ξεκίνησε ως γλώσσα ολόκληρου του Χριστιανισμού και παρέμεινε για πολλούς αιώνες η κύρια γλώσσα της Ορθοδοξίας, γι' αυτό και οι Ορθόδοξοι, ανεξαρτήτως καταγωγής, λέγονται παγκοσμίως Greek Orthodox, μια και τα τέσσερα πατριαρχεία της Ανατολής μιλούσαν ελληνικά — και ακόμα μιλούν, εκτός από αυτό της Αντιοχείας που πρόσφατα υιοθέτησε τα αραβικά. Το λέω αυτό διότι η Οθωμανική Αυτοκρατορία ήταν θεοκρατική, σε χώριζε ανάλογα με το θρήσκευμά σου. Εξ αυτού, το γεγονός ότι τα εκατομμύρια των Χριστιανών Ορθοδόξων των Βαλκανίων, της Μικράς Ασίας και της Μέσης Ανατολής διοικούσαν από ελληνόφωνα Πατριαρχεία προσέθετε μεγάλο ειδικό βάρος στη σπουδαία αυτή γλώσσα. Και στην παιδεία της. Κατά τον 17ο, 18ο και 19ο αιώνα, οι Έλληνες είχαν τα περισσότερα και καλύτερα σχολεία από κάθε άλλον Χριστιανι-

(Συνέχεια στη σελίδα 19)

25η Μαρτίου 1821

10 απαραίτητες γνώσεις για την Επανάσταση του 1821

(Συνέχεια από τη σελίδα 18)

κό Ορθόδοξο λαό στη Βαλκανική. Όχι κρυφά σχολεία, αντίθετα, ολοφάνερα, και δυναμικά. Εξ αυτού είχαν εγγράμματους, μορφωμένους και λογίους. Πίσω από το επίτευγμα αυτό, κατά τους ίδιους αιώνες, κρύβεται η επίδοσή τους στον χερσαίο και το θαλασσινό εμπόριο που τους έφερνε σε επαφή με Δύση και με Ανατολή, ενισχύοντας την αυτοπεποίθησή τους, την ώρα που έφερνε γνώσεις και εμπειρίες, στον καιρό του εθνισμού.

4. Επαναστατήσαμε λόγω υπεροχής

Αυτό που συνήθως λέγεται είναι πως οι Έλληνες ξεκίνησαν το 1821 την επανάστασή τους απελπισμένοι από τα 400 χρόνια σκλαβιάς. Τούτο φυσικά ισχύει, αλλά παράλληλα ίσχυαν και άλλες πραγματικότητες. Αυτές υπογραμμίζει και ο Σπυρίδωνας Τρικούπης, ο πατέρας του Χαριλάου Τρικούπη, ο οποίος ήταν στέλεχος της Επανάστασης του 1821, λόγιος από το Μεσολόγγι, που όταν τελείωσε η Επανάσταση συνέγραψε την Ιστορία της.

Στο προοίμιο του πολύτιμου αυτού έργου του ο Τρικούπης, αναφερόμενος στα αίτια της Επανάστασης, τα τοποθετεί στο γεγονός ότι οι Έλληνες, παρότι «δεσποζόμενοι», υπερείχαν και προόδευαν, ενώ οι Τούρκοι, παρότι «δεσπύζοντες» παρέμεναν στάσιμοι. Στο γεγονός δηλαδή ότι οι Έλληνες είχαν αποκτήσει αυτοπεποίθηση λόγω των επιδόσεών τους στα γράμματα, στο εμπόριο κ.λπ. και εξ αυτού αισθάνθηκαν ότι ήρθε ή ώρα να κάνουν την Επανάσταση. Ότι μπορούσαν να κάνουν την Επανάσταση. Και ότι είχαν πιθανότητες να τα βγάλουν επιτυχώς πέρα.

5. Ο Φιλελληνισμός και η σύνδεση της Επανάστασης με τη Δύση

Ο Φιλελληνισμός που εκδηλώθηκε κατά την περίοδο της Ελληνικής Επανάστασης είναι ένα τεράστιο κεφάλαιο, μοναδικό στην παγκόσμια ιστορία. Κανένας λαός δεν θα μπορούσε, σε τέτοια κρίσιμη ώρα, να έχει το προνόμιο που είχαν οι Έλληνες, οι οποίοι ήσαν γνωστοί χάρη στους προγόνους τους, που οι λαοί της Ευρώπης από τον 14ο

ήδη αιώνα θαύμαζαν και μελετούσαν. Ο αγώνας των Σέρβων για παράδειγμα, δεν προξένησε τέτοιο κίνημα, γιατί οι Σέρβοι ήταν σχεδόν άγνωστοι για τους Ευρωπαίους. Αντίθετα, Ευρωπαίοι και Αμερικανοί, όταν πληροφορήθηκαν τον Αγώνα των Ελλήνων, συγκινήθηκαν βαθιά νιώθοντας ότι τους αφορούσε, μια και οι αρχαίοι Έλληνες θεωρούνταν από τον δυτικό κόσμο η βάση των ιδεών και του πολιτισμού του. Το γεγονός ότι όσο πιο μορφωμένος –άρα, κατά κανόνα, και κοινωνικά πιο ισχυρός και πιο ευκατάστατος– τόσο πιο ελληνομαθής, είχε σημασία στα πράγματα γιατί ισχυρά άτομα στάθηκαν στο πλευρό των Ελλήνων σε πολλές κοινωνίες της Ευρώπης και της Αμερικής την εποχή αυτή. Αυτό έκανε τη διαφορά στην Ελληνική Επανάσταση μια και, από ένα σημείο και πέρα, Αγγλία, Γαλλία και Ρωσία στάθηκαν υπέρ των Ελλήνων και αποφάσισαν πως θα δημιουργηθεί ένα ελληνικό κράτος που θα είναι ανεξάρτητο. Κάτι που δεν έζησαν οι Σέρβοι, με αποτέλεσμα να γίνουν ανεξάρτητοι πολύ αργότερα, προς το τέλος του 19ου αιώνα, αρχές του 20ού.

Ο Φιλελληνισμός είχε δύο σκέλη: αυτούς που ήρθαν να πολεμήσουν δίπλα στους Έλληνες και αυτούς που δρούσαν υπέρ των Ελλήνων από τις πατρίδες τους, οργανωμένοι σε φιλελληνικές επιτροπές (κομιτάτα). Μέχρι και 1.200 άτομα ήρθαν από τη Δύση για να πολεμήσουν μαζί με τους Έλληνες – οι περισσότεροι Γερμανοί. Από αυτά τα 1.200 άτομα, περίπου 350 σκοτώθηκαν ή πέθαναν στην Ελλάδα – και πάλι οι περισσότεροι Γερμανοί.

Το πιο θερμό φιλελληνικό κίνημα παρατηρήθηκε στη Γερμανία (κυρίως στη Βαυαρία), στην Ελβετία, στη Γαλλία, στην Αγγλία, στις ΗΠΑ. Εκείνο της Αγγλίας ήταν το πιο καίριο γιατί η Αγγλία την εποχή εκείνη ήταν η ισχυρότερη δύναμη του κόσμου και, επομένως, από αυτήν αναμενόταν να δοθεί η λύση –όπως και δόθηκε, τελικά– στο ελληνικό θέμα. Και δάνεια. Και προστασία. Και επαγγελματίες στρατιωτικοί για να διοικήσουν τον ελληνικό Αγώνα – όπως και έγινε, με απόφαση της της Εθνοσυνέλευσης της

Τροιζήνας, με τον Τσερτς και τον Κόχραν το 1826 και 1827, που τοποθετήθηκαν αρχηγοί των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων, της ξηράς

Μαρία Ευθυμίου

και της θάλασσας αντιστοίχως. Δεν είναι εξ άλλου τυχαίο ότι εκείνος που, μετά το 1823, άλλαξε την αρνητική στάση των Ευρωπαίων απέναντι στην ελληνική υπόθεση ήταν ο υπουργός Εξωτερικών της Αγγλίας Τζώρτζ Κάνινγκ, επηρεασμένος από φιλέλληνες Βρετανούς που έπεισαν αυτόν και την αγγλική κυβέρνηση ότι συνέφερε στην Αγγλία και τη δράση της στην Ανατολική Μεσόγειο η δημιουργία ενός ελληνικού κρατικού μορφώματος.

Η αλλαγή στάσης της Αγγλίας συμπαρέσυρε και τη Γαλλία και τη Ρωσία, με το γνωστό θετικό τελικό αποτέλεσμα για την Ελλάδα, το 1830. Εξ αυτού, δεν είναι μη εξηγήσιμο το γεγονός ότι η ελληνική κοινωνία –χάρη κυρίως στους δυτικότερους λογίους της που οραματιζόνταν τη δημιουργία ενός σύγχρονου κράτους εναρμονισμένου με το πιο προχωρημένο τμήμα της γης, τη Δυτική Ευρώπη– στράφηκε, κατά την Επανάστασή της, προς την Αγγλία και τη Δύση, αντί προς τη Ρωσία, με την οποία συνδεόταν επί αιώνες συναισθηματικά λόγω κοινού θρησκευτικού δόγματος και λόγω του γεγονότος ότι η μεγάλη αυτή δύναμη του Βορρά συγκρούονταν επί αιώνες με τους Οθωμανούς.

Η συνέχεια στο επόμενο τεύχος

ΜΑΡΚΕΛΛΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΣΙΔΙΑΡΗΣ

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Οι κανονισμοί του τένις

Ο παίκτης που κάνει σέρβις στέκεται πίσω από τη βασική γραμμή και στο δεξιό μέρος του γηπέδου. Προσπαθεί να περάσει την μπάλα στο απέναντι διαγώνιο γήπεδο του αντιπάλου (μικρό “κουτί”). Για κάθε πόντο ο παίκτης που κάνει αποτυχημένο σέρβις δικαιούται να κάνει και δεύτερη προσπάθεια για σέρβις.

Οι πόντοι που κερδίζει ένας παίκτης μετρούνται: 15-30-40, game. Σε περίπτωση ισοπαλίας (40-40) μετράμε “ισοπαλία” και μετά ο επόμενος πόντος λέγεται “πλεονέκτημα”. Αν μετά την ισοπαλία ένας παίκτης κερδίσει 2 συνεχόμενους πόντους κερδίζει το game.

Όποιος παίκτης κερδίσει 6 games είναι ο νικητής του Σετ. Στο 5-5 νικητής είναι όποιος κερδίσει το 7ο game. Το παιχνίδι τελειώνει όταν κάποιος κερδίσει 2 Σετ.

Στέφανος Τσιτσιπάς — Μαρία Σάκκαρη

Στο μόνο παιχνίδι ισχύουν οι εσωτερικές πλαϊνές γραμμές, ενώ στο διπλό παιχνίδι ισχύουν οι εξωτερικές γραμμές.

Ο πόντος χάνεται για έναν παίκτη όταν:

- Αυτός κάνει δύο συνεχόμενα άκυρα σέρβις.

- Η μπάλα του καταλήγει έξω από το γήπεδο.
- Η μπάλα καταλήγει στο δίχτυ και πέφτει στη δική του πλευρά.
- Η μπάλα κάνει 2 αναπηδήσεις στο γήπεδό του.
- Ο παίκτης έρθει σε επαφή με το δίχτυ (σώμα, ρούχα, ρακέτα).
- Η μπάλα πετυχαίνει τον παίκτη στο σώμα.
- Ο παίκτης πετάει την ρακέτα για να χτυπήσει την μπάλα.

Οι ίδιοι κανονισμοί ισχύουν και για το διπλό παιχνίδι. (Υπάρχει διπλό ανδρών, διπλό γυναικών και διπλό μεικτό).

MARINIKH MHTPOΠOYΛOY

Η πετοσφαίριση (βόλεϊ)

Η πετοσφαίριση (βόλεϊ) είναι ένα παιχνίδι που συνδυάζει συνεργασία, χάρη και δύναμη. Σε όποιο επίπεδο και να βρίσκεστε, το παιχνίδι απαιτεί τη γνώση βασικών δεξιοτήτων και ομαδικής εργασίας. Το βόλεϊ γεννήθηκε το 1895 στην Αμερική (Χόλιοκ της Μασαχουσέτης), από τον Γουίλιαμ Μόργκαν. Μετονομάστηκε σε «βόλεϊμπολ», που σημαίνει «χτύπημα της μπάλας στον αέρα», από τον Δρ. Χάλστινγκ. Σιγά-σιγά διαδόθηκε σ' όλο τον κόσμο.

Στην Ευρώπη μεταφέρθηκε κατά τη διάρκεια του Α΄ παγκοσμίου πολέμου από τους Αμερικανούς στρατιώ-

τες.
Ο

πρώτος που δίδαξε βόλεϊ στην Ελλάδα, το 1922, ήταν ο καθηγητής Φυσικής Αγωγής Αθανάσιος Λευκαδίτης.

Αρχικά παιζόταν με διάφορες μπάλες Το 1900 κατασκευάστηκε η πρώτη ειδική μπάλα βόλεϊ. Το 1947 ιδρύθηκε η Διεθνής Ομοσπονδία Πετοσφαίρισης (Fédération Internationale de Volley-

ball ή FIVB) στο Παρίσι, η οποία διαμόρφωσε ενιαίους διεθνείς κανονισμούς. Το 1963 ιδρύθηκε και Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Πετοσφαίρισης (Confédération Européenne de Volleyball ή CEV).

Το 1964 αποτέλεσε σημαντική χρονιά για το βόλεϊ, αφού εντάχθηκε στο πρόγραμμα της Ολυμπιάδας του Τόκιο, τόσο για τους άνδρες όσο και για τις γυναίκες!

**ΗΛΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ
ΑΜΑΝΤΑ ΠΑΣΚΟ**

ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ

Το εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου

Το παρεκκλήσι του Αγίου Γεωργίου είναι ο αρχαιότερος ναός του Παλαιού Φαλήρου.

Είναι μια μικρή μονόκλιτη βασιλική η οποία χτίστηκε σύμφωνα με κάποιους κατά τον 17ο αιώνα, κατά άλλους 2-3 αιώνες παλαιότερα. Το εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου αναστηλώθηκε το 1985,

ενώ πλέον ο Δήμος Παλαιού Φαλήρου γύρω από την εκκλησία έχει δημιουργήσει ένα θαυμάσιο Πάρκο των 22 στρεμμάτων.

Κατά τον μεσαίωνα η περιοχή που σήμερα βρίσκεται ο ναΐσκος του Αγ. Γεωργίου ονομαζόταν Τρεις Πύργοι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΠΑΠΑΤΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

4 κοινές παρανοήσεις στη Φυσική

(Το άρθρο προέρχεται από τον ιστότοπο <https://www.kathimerinifysiki.gr/>)

Η φυσική είναι κάτι που βιώνουμε καθημερινά. Μαθαίνουμε γι' αυτή στο σχολείο αλλά πριν ακόμα κάνουμε το πρώτο μάθημα έχουμε ήδη αναπτύξει μια διαίσθηση για το πως λειτουργεί: Οτιδήποτε ανεβαίνει, κατεβαίνει, ενώ οτιδήποτε είναι ακίνητο μπορεί να κινηθεί αν σπρώξουμε αρκετά δυνατά. Πολλές φορές όμως η διαίσθησή μας πέφτει έξω. Ακολουθούν 4 κοινές παρανοήσεις, που πολύ συχνά συναντάμε στη φυσική.

1. Αν αφήσουμε ένα σώμα στην ησυχία του, θα παραμείνει ακίνητο

Είναι κάτι που το βλέπουμε συνέχεια. Όταν σταματάμε να σπρώχνουμε το καρότσι στο super market σταματάει να κινείται. Όλα τα σώματα κάποια στιγμή φαίνεται να σταματούν εκτός αν τους ασκούμε μονίμως μια δύναμη. Την παρατήρηση αυτή πρώτος τη διατύπωσε ο Αριστοτέλης: «Η φυσιολογική κατάσταση των σωμάτων είναι η ακινησία και για να κινηθεί κάτι πρέπει να του ασκηθεί κάποια δύναμη.»¹

Η ανθρωπότητα για περισσότερο από 2000 χιλιάδες χρόνια συμφωνούσε με αυτή την αντίληψη μέχρι που ο Γαλιλαίος αναφέρθηκε στην «αρχή της αδράνειας», την οποία επαναδιατύπωσε ο Νεύτωνας. Αν το άθροισμα των δυνάμεων σε ένα σώμα είναι μηδέν τότε ή θα παραμείνει ακίνητο ή θα κινείται με σταθερή ταχύτητα σε ευθεία γραμμή.

Όταν κινούμε το καρότσι με σταθερή ταχύτητα, ασκούμε μία δύναμη πάνω του, η οποία είναι ακριβώς ίση με το άθροισμα των δυνάμεων που αντιστέκονται στην κίνησή του, δηλαδή με την αντίσταση του αέρα και την τριβή με το έδαφος.

Αν πάψουμε να το σπρώχνουμε οι δυνάμεις αυτές θα το επιβραδύνουν μέχρι που θα το κάνουν να σταματήσει. Ένα σώμα δε σταματάει να κινείται επειδή δεν ασκείται κάποια δύναμη πάνω του. Σταματάει να κινείται επειδή ασκείται κάποια δύναμη πάνω του: η τριβή.

Φαντάσου πως βρίσκεσαι στο απόλυτο κενό, εσύ και το καρότσι σου. Έστω πως του δίνεις μια μικρή ώθηση. Εφόσον δεν ασκείται καμία δύναμη πάνω του για να το επιβραδύνει ή να του αλλάξει κατεύθυνση, το καρότσι θα συνεχίσει να κινείται με σταθερή ταχύτητα. Για πάντα. Μέσα στο απόλυτο τίποτα.

2. Ένα βαρύ σώμα σπρώχνεται πιο δύσκολα

Αν σε ρωτούσα γιατί είναι δύσκολο να σπρώξω ένα φορτηγό πιθανόν να μου απαντούσες επειδή είναι βαρύ. Το βάρος όμως είναι μια δύναμη που τραβάει τα αντικείμενα προς τα κάτω. Δεν προσπαθώ να σηκώσω το φορτηγό αλλά να το σπρώξω. Και δυσκολεύομαι να το κάνω επειδή το φορτηγό έχει μεγάλη αδράνεια. Αδράνεια είναι η τάση των σωμάτων να αντιστέκονται στις αλλαγές της κινητικής τους κατάστασης. Ένα ακίνητο φορτηγό θέλει να παραμείνει ακίνητο, ενώ ένα φορτηγό που κινείται θέλει να συνεχίσει να κινείται γι' αυτό όταν ο οδηγός φρενάρει αυτό δε σταματάει ακαριαία.

Λέμε πως η μάζα είναι το μέτρο της αδράνειας γιατί ένα σώμα με μεγάλη μάζα έχει μεγάλη αδράνεια και το αντίστροφο. Στην επιφάνεια της Γης δυσκολεύεται ακόμη περισσότερο να σπρώξει το φορτηγό γιατί πρέπει να υπερνικήσει συνεχώς την τριβή, η οποία βέβαια εξαρτάται και από το βάρος. Ακόμα και στο απόλυτο κενό όμως, όπου δεν υπάρχει τριβή, η μάζα του φορτηγού δεν εξαφανίζεται άρα και η αδράνεια του δεν εξαφανίζεται. Για να το θέσεις σε κίνηση πρέπει να του ασκήσεις μια υπολογίσιμη δύναμη.

3. Τα βαριά αντικείμενα πέφτουν πιο γρήγορα

Αυτό είναι σωστό, αλλά για λάθος λόγους. Λέγεται πως ο Γαλιλαίος ανέβηκε

στην κορυφή του πύργου της Πίζας και άφησε δύο μπάλες διαφορετικής μάζας να πέσουν. Όταν οι μπάλες έφτασαν την ίδια στιγμή στο έδαφος κατάλαβε πως όλα τα σώματα πέφτουν με την ίδια επιτάχυνση.²

Σε συνθήκες κενού όλα τα σώματα όντως πέφτουν με την ίδια επιτάχυνση, την επιτάχυνση της βαρύτητας. Τα αντικείμενα που πέφτουν στη Γη όμως, πέφτουν μέσα από τον αέρα και έτσι δέχονται μια αντίσταση στην κίνησή τους. Η δύναμη αυτή εξαρτάται από την πυκνότητα του αέρα και την ταχύτητα και το σχήμα του αντικείμενου. Συνήθως είναι αμελητέα αλλά για αντικείμενα με αρκετά μικρή μάζα ή μεγάλη επιφάνεια, ή και τα δύο, η αντίσταση του αέρα τα επηρεάζει αρκετά ώστε να τα κάνει τελικά να πέφτουν πιο αργά.

4. Δεν υπάρχει βαρύτητα στο διάστημα

Όλοι έχουμε δει τους αστροναύτες να αιωρούνται. Ο Διεθνής Διαστημικός Σταθμός βρίσκεται περίπου 400 χιλόμετρα πάνω από την επιφάνεια της Γης. Η βαρύτητα που δέχεται είναι περίπου το 90% της βαρύτητας που δεχόμαστε εμείς στο έδαφος.

Υπάρχει βαρύτητα στο διάστημα. Για την ακρίβεια, η βαρύτητα της Γης, όπως η βαρύτητα του οτιδήποτε, φτάνει μέχρι το άπειρο. Μπορεί να εξασθενεί όσο απομακρύνεται κανείς ποτέ όμως δε μηδενίζεται.

Το κάθε άτομο στο σύμπαν έλκει με τη βαρύτητά του το κάθε άλλο άτομο, οπουδήποτε και αν είναι αυτό.

Η αίσθηση του βάρους προέρχεται από την αντίδραση του εδάφους ή της καρέκλας που κάθεσαι. Όταν δεν υπάρχει τίποτα για να σε υποστηρίξει και απλά πέφτεις με την επιτάχυνση της βαρύτητας τότε αισθάνεσαι πως δεν έχεις βάρος, όπως γίνεται για παράδειγμα αν βρίσκεσαι μέσα σε έναν ανελκυστήρα με σπασμένο καλώδιο.

Ο Διεθνής Διαστημικός Σταθμός έλκεται κάθετα προς το κέντρο της Γης από τη βαρύτητά της. Έχει όμως και μια πολύ μεγάλη οριζόντια ταχύτητα, περίπου

(Συνέχεια στη σελίδα 22)

ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

4 κοινές παρανοήσεις στη Φυσική

(Συνέχεια από τη σελίδα 21)

28.000 km/h. Αν πετάξεις ένα μπαλάκι οριζόντια η βαρύτητα καμπυλώνει την τροχιά του και μετά από λίγο καταλήγει στο έδαφος. Η ταχύτητα του Διαστημικού Σταθμού είναι ακριβώς όση πρέπει ώστε η καμπύλη της τροχιάς του να ταιριάζει με την καμπυλότητα της Γης. Δηλαδή ο Σταθμός πέφτει συνεχώς προς τα κάτω, αλλά ποτέ δε φτάνει στο έδαφος γιατί πέφτει με τον ίδιο ρυθμό

που η Γη καμπυλώνει. Αυτό εννοούμε όταν λέμε πως κάτι βρίσκεται σε τροχιά.

Οι αστροναύτες λοιπόν δε νιώθουν το βάρος τους επειδή ο Διεθνής Διαστημικός Σταθμός βρίσκεται μονίμως σε μια κατάσταση ελεύθερης πτώσης και όχι επειδή δεν υπάρχει βαρύτητα στο διάστημα. Οι πλανήτες, η Σελήνη, το διαστημόπλοιο, ακόμα και οι αστροναύτες οι ίδιοι εξακολουθούν να έλκουν ο ένας τον

άλλο. Επειδή όμως η Σελήνη και οι πλανήτες είναι πολύ μακριά και επειδή οι αστροναύτες και το σκάφος τους έχουν αμελητέα μάζα, όλες αυτές οι δυνάμεις δεν έχουν κάποιο παρατηρήσιμο αποτέλεσμα. Ωστόσο υπάρχουν, γι' αυτό και οι επιστήμονες μιλάνε για συνθήκες μικροβαρύτητας και όχι μηδενικής βαρύτητας.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΒΡΑΜΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΣ

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Πώς φτιάχνουμε σπορείο για καλλιέργεια λαχανικών

Φυτεύουμε λαχανικά από σπόρο για να διατηρήσουμε αγαπημένες ντόπιες και παραδοσιακές ποικιλίες κηπευτικών ή να καλλιεργήσουμε ξεχωριστές νέες ποικιλίες και υβρίδια. Τα περισσότερα λαχανικά αναπαράγονται με σπόρο που παίρνουμε από τα φυτά όταν ολοκληρώσουν τον βιολογικό τους κύκλο.

Ανάλογα το είδος της καλλιέργειας και την εποχή, μπορούμε να δημιουργήσουμε νέα φυτά από σπόρο στο προστατευμένο περιβάλλον ενός σπορείου και να τα μεταφυτέψουμε στον κήπο μας όταν οι συνθήκες είναι ευνοϊκές για την ανάπτυξή τους.

Η δημιουργία σπορείου προσφέρει μοναδικές δυνατότητες στην επιλογή σπόρων και παράλληλα μειώνει σημαντικά το κόστος καλλιέργειας ενός λαχανόκηπου. Επιπλέον, μας δίνει τη χαρά να παρακολουθήσουμε όλα τα στάδια της ζωής ενός φυτού από τον σπόρο μέχρι την συγκομιδή.

Σπόροι λαχανικών που φυτεύονται συνήθως σε σπορείο:

Καλλιέργεια ντομάτας, καλλιέργεια πιπεριάς, καλλιέργεια μελιτζάνας Καλλιέργεια κολοκυθιού, καλλιέργεια αγγουριού, καλ-

λιέργεια ατζουριού, καλλιέργεια πεπονιού, καλλιέργεια καρπουζιού Καλλιέργεια λάχανου, καλλιέργεια μπρόκολου, καλλιέργεια κουνουπιδιού, καλλιέργεια κέιλ, καλλιέργεια γογγυλιού Καλλιέργεια μαρουλιού, καλλιέργεια μαϊντανού, καλλιέργεια σέλινου, καλλιέργεια άνηθου

Σπόροι λαχανικών που φυτεύονται συνήθως απευθείας στον κήπο:

Καλλιέργεια φασολιού, καλλιέργεια κουκιών, καλλιέργεια αρακά, καλλιέργεια ρεβυθιού Καλλιέργεια μπάμιας, καλλιέργεια καλαμποκιού, καλλιέργεια ηλίανθου Καλλιέργεια παντζαριού, καλλιέργεια καρότου, καλλιέργεια ραπανιού Καλλιέργεια σπανακιού, καλλιέργεια αντιδιού, καλλιέργεια ραδικιού, καλλιέργεια σέσκουλου.

Οι καλλιέργειες των λαχανικών χωρίζονται σε λαχανικά που φυτεύουμε την εποχή της άνοιξης (καλοκαιρινά λαχανικά) και λαχανικά που φυτεύουμε την εποχή του φθινοπώρου (χειμερινά λαχανικά).

Δημιουργία σπορείου για ανοιξιάτικη φύτευση λαχανικών:

Αν θέλουμε για παράδειγμα να φυτέψουμε τα νεαρά φυτά λαχανικών μέσα στον Απρίλιο στον κήπο μας, πρέπει ήδη από τον Φεβρουάριο να ετοιμάσουμε το σπορείο και να φυτέψουμε τους σπόρους. Η πρώιμη φύτευση βοηθά στο να έχουμε πρώιμη παραγωγή, λιγότερα ποτίσματα, και μικρότερη έκθεση στους πολύ ζεστούς μήνες του καλοκαιριού.

Δημιουργία σπορείου για φθινοπωρινή φύτευση λαχανικών: Όταν θέλουμε να καλλιεργήσουμε λαχανικά το φθινόπωρο, θα πρέπει να μεταφυτέψουμε τα σπορόφυτα Σεπτέμβριο-Οκτώβριο. Σε αυτή την περίπτωση, φροντίζουμε να ετοιμάσουμε το σπορείο μας και να φυτέψουμε τους σπόρους των λαχανικών, την περίοδο Ιουλίου-Αυγούστου.

Πώς γίνεται η φύτευση των σπόρων; Για τη φύτευση των σπόρων, χρησιμοποιούμε ειδικούς δίσκους σποράς, κυπελάκια σπορείου και γλαστράκια που μπορούμε να προμηθευτούμε από γεωπονικά καταστήματα. Εναλλακτικά, μπορούμε να δώσουμε νέα πνοή σε ανακυκλωσιμα υλικά που έχουμε διαθέσιμα στο σπίτι και να σπείρουμε σε αυτά.

Ποια είναι τα βασικά βήματα για να φυτέψουμε τους σπόρους; Για να φυτέψουμε τους σπόρους των λαχανικών και να φτιάξουμε το δικό μας σπορείο ακολουθούμε τα παρακάτω βασικά βήματα: Εξασφαλίζουμε ότι τα κυπελλάκια φυτωρίου ή τα ποτηράκια που θα χρησιμοποιήσουμε έχουν τρύπα αποστράγγισης στη βάση τους για να φεύγει το νερό. Γεμίζουμε τα γλαστράκια με χώμα αφήνοντας περιθώριο 1-2 εκατοστό από την κορυφή ανάλογα τον σπόρο που φυτεύουμε Τοποθετούμε τον σπόρο πάνω στο χώμα με μία λαβίδα ή με τα δάχτυλα του χεριού μας. Συμπληρώνουμε χώμα, με νέα στρώση φυτοχώματος ώστε το βάθος φύτευσης του σπόρου να είναι δι-

(Συνέχεια στη σελίδα 23)

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Πώς φτιάχνουμε σπορείο για καλλιέργεια λαχανικών

(Συνέχεια από τη σελίδα 22)

πλάσιο από τη διάμετρο του. Σκεπάζουμε τα γλαστράκια με ένα διάφανο υλικό ή τα τοποθετούμε μέσα σε ένα μικρό θερμοκήπιο καθώς για να βλαστήσουν οι σπόροι, χρειάζονται συνθήκες υψηλής θερμοκρασίας και υγρασίας. Διατηρούμε το σπορείο σε φωτεινό σημείο και σε θερμοκρασία περίπου 20oC, για να φυτρώσουν πιο γρήγορα οι σπόροι. Ποτίζουμε απαλά κάθε 2 μέρες με ένα ψεκαστήρα καθώς εξασφαλίζει ψιλή διασπορά του νερού και δεν παρασύρει το χώμα που καλύπτει το σπόρο.

Πόσο χρόνο θέλουν οι σπόροι των κηπευτικών για να φυτρώσουν; Κατά τη φύτευ-

ση του σπορείου, θα πρέπει να λαμβά-

νουμε υπόψη ότι ορισμένοι σπόροι κηπευτικών φυτρώνουν πιο γρήγορα από κάποιους άλλους. Για παράδειγμα, στις ανοιξιότικες καλλιέργειες κηπευτικών, ο σπόρος της ντομάτας ή της πιπεριάς φυτρώνει αργότερα από τον σπόρο του κολοκυθιού και του αγγουριού. Αντίστοιχα, στα λαχανικά φθινοπωρινής φύτευ-

σης, ο σπόρος του μαρουλιού φυτρώνει πολύ πιο γρήγορα από το σπόρο του λάχανου και του κουνουπιδιού.

Τι συμβαίνει όταν δε φυτρώνουν οι σπόροι, αργούν να φυτρώσουν ή έχουν μικρό ποσοστό επιτυχίας στο φύτεμα; Η βλάστηση και το “ξύπνημα” των σπόρων από τον λήθαργο είναι μία πολύπλοκη φυσική διεργασία που απαιτεί συγκεκριμένες συνθήκες θερμοκρασίας και υγρασίας για κάθε σπόρο. Οι πιο συνηθισμένες αιτίες που δημιουργούν προβλήματα στο φύτεμα των σπόρων σχετίζονται με το πότισμα του σπορείου, τη θερμοκρασία που επικρατεί κατά την σπορά, την ικανότητα απορρόφησης οξυγόνου, καθώς επίσης την αποθήκευση και την ηλικία του σπόρου.

- Πηγή: www.mistikakipou.gr

AMANTA ΠΑΣΚΟ

Οι εργασίες που κάνουμε στον κήπο τον Μάρτιο

Ποια φρέσκα λαχανικά και φρούτα εποχής απολαμβάνουμε τον Μάρτιο; Ο Μάρτιος είναι ο μήνας που συγκομίζουμε λαχανικά από τις όψιμες φυτεύσεις του φθινοπώρου, όπως **μαρούλια, λάχανα, κουνουπίδια, μπρόκολα, παντζάρια, σπανάκι, σέσκουλα και καρότα**. Από τον χειμωνιάτικο λαχανόκηπο μας, θα συγκομίζουμε μυρωδικά όπως ο **μαϊντανός, ο άνηθος, η ρόκα, το κόλιαντρο, το φρέσκο κρεμμύδι**

και το φρέσκο σκόρδο. Από τα καρποφόρα δέντρα που έχουμε στον κήπο μας, θα έχουμε και από εκεί συγκομιδή φρέσκων λαχταριστών φρούτων. Αυτή την εποχή, συλλέγουμε **μανταρίνια ποικιλίας Ανκόρ, ομφαλόφορα πορτοκάλια ποικιλίας Μέρλιν, λεμόνια, καθώς και τα πολύ θρεπτικά γκρέιπφρουτ και αβοκάντο**.

Κάνουμε νέες φυτεύσεις και μεταφυτεύσεις Η άνοιξη είναι η εποχή των νέων φυτεύσεων και των μεταφυτεύσεων.

Μέσα στον Μάρτιο, ξεκινάμε για να φτέψουμε καλλωπιστικά φυτά και αρωματικά φυτά στον κήπο μας ή στις γλάστρες του μπαλκονιού μας.

Φυτεύουμε τα πρώτα ανοιξιότικα κηπευτικά Μέσα στον Μάρτιο ξεκινούμε την φύτευση των πρώτων κηπευτικών μας για την ανοιξιότικη περίοδο. Φυτεύουμε

πατατόσπορο για καλλιέργεια πατάτας και κοκκάρι για καλλιέργεια ξερού κρεμμυδιού, σε αφράτα εδάφη για να έχουμε καλή παραγωγή μετά από 3-4 μήνες, μέσα στο καλοκαίρι.

Ξεκινάμε τα πρώτα ποτίσματα στον κήπο μας Αρχίζουμε τα πρώτα ποτίσματα του κήπου μας, μέσα στο μήνα Μάρτιο, ειδικά στις νότιες περιοχές της χώρας που εμφανίζουν ανομβρία. Το σωστό πότισμα είναι ίσως η πιο σημαντική καλλιεργητική φροντίδα, απαραίτητη για τα φυτά του κήπου μας για να έχουν καλή ανάπτυξη και ανθοφορία.

Βάζουμε λίπασμα στα φυτά του κήπου μας Μέσα στην άνοιξη, τα φυτά ανα-

πτύσσονται και έχουν ανάγκη από θρεπτικά στοιχεία. Ξεκινάμε να βάζουμε λίπασμα σε όλα τα φυτά του κήπου μας από τα κηπευτικά, τα καλλωπιστικά φυτά, τα καρποφόρα δέντρα και τα αρωματικά φυτά που καλλιεργούμε.

Κλαδεύουμε καλλωπιστικά φυτά και εσπεριδοειδή δέντρα Τα κλαδέματα καλά κρατούν μέσα στο μήνα Μάρτιο καθώς κλαδεύουμε τους καλλωπιστικούς θάμνους του κήπου και του μπαλκονιού μας για να δώσουν νέα βλάστηση και ανθοφορία μέσα στην άνοιξη.

Κάνουμε νέες σπορές και φυτεύσεις γκαζόν Μέσα στον Μάρτιο, είναι ιδανική περίοδος και για νέες φυτεύσεις γκαζόν ή για να συμπληρώσουμε διάφορα κενά που έχουν δημιουργηθεί στον χλοοτάπητα. Ο σπόρος του γκαζόν, στις κατάλληλες συνθήκες υγρασίας και θερμοκρασίας, φυτρώνει σε 10-15 μέρες.

- Πηγή: www.mistikakipou.gr

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΠΑΓΙΑΤΗ

